1 MAYIS 1986

Dünyada 1 Mayıs' ın 100.

Türkiye'de ilk açık yığınsal 1 Mayıs gösterisinin 10. yıldönümüdür

İşçi arkadaş! Hazırlanıyor musun?

İŞÇİNİN SESİ

İşçinin Sesi'ni alabileceğini en yakın yer:

İşçinin Sesi yazışma adresi: P.O. Box 407, London E16 2EA, England

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Evdeki hesap çarşıya uymadı

Ülkemizde öğrenci gençliğin geçirdiği politikleşme süreci yeni yeni gelişmelere sahne oluyor. Özellikle öğrenci dernekleri sorunu sanırım bunun son aylardaki en iyi kanıtı.

Bu politikleşme süreci içinde öğrencilerin acil çözüm bekleyen sorunlarını kısaca şöyle sıralabiliriz: Eğitimin niteliği ve gerici uygulamalar, yemek sorunu, barınma sorunu ve öğrencilerin demokratik savaşımındaki öğrenci dernekleri sorunu.

Şu anda okuduğum okuldaki hocaların geneli dışarıdan gelmiş durumda. Bunlardan birçoğu lise hocasıyken, birkaçı yüksek okulu bitirip master yapmadan okula alınmış durumdalar ve bunların çoğu gerici ve faşist kişiler.

Üniversite yönetimi, üzerine öğrencilerin tepkisi geldiği ölçüde oyalama taktikleri yapıyor. Şöyle ki: Üniversite yönetimi başta söz konusu olmayan üçüncü vize uygulamasına geçti. Bu uygulama öğrencilerin oturup tartışabileceği, okuyabileceği boş zaman bırakmıyor. Öyle ki cumartesi günleri bile ders işleniyor. Ama onların ağızlarına bakarsak bu, vize alamayan öğrencilere bir hak daha tanımakmış. Böylelikle hem öğrencileri oyalamayı, hem onların "gönlünü" almayı amaçlıyorlar.

Burjuvazinin sözcüleri bu tür taktikleri her zaman uygular. Ama artık etraf o kadar boş değil. Yaptıklarını, içyüzlerini sergileyecek bir gazetemiz, partimiz var. Meydanı onlara bırakmayacağız.

Bu politikleşme süreci beraberinde bazı gelişmeleri de getirdi. Bunun en iyi kanıtı öğrenci dernekleri sorunudur. Daha şimdiden ODTÜ, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrenci derneklerini kurdular. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği kurulduktan sonra bir bildiri yayınladı. Bildirinin özü şu: "Üniversitelerde çeşitli harçlarla ekonomik yük altında tutulan öğrenciler, üniversite yönetimine katılmalıdır." Hacettepe Üniversitesi, Ankara Ziraat Fakültesi'nde de dernek için başvuruda bulunulmuş durumdadır.

Son zamanlarda bir de sendikalardaki gelişmelere bakarsak. Özal'ın giderek tecrit olması Şevket Yılmaz ve şürekasını da ağız değiştirmeye itiyor. Öyle ki 16 Aralık 1985 tarihinden bu yana çıkan gazeteler habire Şevket Yılmaz'ın şu sözlerini yazıyor: "Bizi sokağa çıkmaya mecbur ettiler." Bu sözlerden, işçi sınıfının basıncının Şevket Yılmaz'ın sırtında olduğu ne kadar belli. Ama işçi sınıfımız istemlerinin burjuva sınırları içinde tutulmasına izin vermeyecek. Tek kurtuluş devrimdir ve Marksist-Leninist bir partimiz vardır.

Şimdilik binlerce selamlar.

Karadeniz

İşçi muhabirlere sesleniyoruz

Büyük görevlerle karşı karşıya olduğumuz şu sırada ileri işçilere, okuyuculara, yoldaşlara sesleniyoruz: Bizim muhabirlerimiz sizlersiniz.

İşçi muhabirler!

1. Gazeteye daha çok somut haber gönderin. Karşılaştığınız olayları, toplumun her kesiminde olanları bize anlatın.
2. Haberi verirken, kim, nerede, ne zaman, neden gibi soruları yanıtsız bırakmayın, haberin kaynağını belirtmeyi unutmayın.
3. Haber gönderirken işe yarar mı diye düşünmeyin. Basılmayabilir ama işe yarayacağı kesindir.
4. Anlatacağınız olayları yorumunuzdan olabildiğince ayrı tutun, yorumunuzu ayrıca katın.
5. Haberlerinizi fotoğrafıyla birlikte göndermeye çalışın, fotoğrafı siyah beyaz filmle çekin. Ayrıca çizim ve karikatür de gönderin.
6. Cümleleriniz kısa, diliniz duru, polemiklerinizin içi dolu olsun.
7. Koşullar elveriyorsa, satır aralarında, sayfa kenarlarında geniş boşluk bırakarak yazmanız büyük kolaylık sağlar.
8. "Ben yazı yazamam" görüşü, eğitim düzeyiniz ne olursa olsun yazmamanın haklı bir gerekçesi sayılamaz. *İşçinin Sesi*'ne yazmanın nedeni yazar olmak değil söyleyecek sözü olmaktır. Anlatacak olayınız, duyuracak fikriniz var, öyleyse yazacaksınız.

Fikir, gönül ve elbirliğiyle *İşçinin Sesi*'ni daha da yükseltmek için ileri!

Haydi

Bugün neşem yerinde
Gözlerim kaymış
dudaklarım çatlak
ellerim yırtık ama,
oradaydım neşe içinde,
yapı yerinde!
Elimi siper ettim gözlerime
dikizledim binayı,
böbürlenmedim değil,
inşaat fena değil
yükseliyor yapı,
içine döşerken biz
sevinç çığlıkları atan
yepyeni bir dünyayı.

Neşem yerinde bugün,
uykumda bile sayıkladım:
Haydi,
ha gayret, *haydi!*

M.K., 21.12.85

Belçika Türkiyeli İlericiler Birliği'nin basın açıklaması

Örgütümüz BTİB'e karşı sürdürülen saldırılara bir yenisi daha eklendi. Faşist bozkurtlar 11 Ocak Cumartesi günü Yönetim Kurulumuzun bir üyesine pusu kurarak arkadan alçakça saldırdılar.

Faşistlerin bu planlı saldırısı BTİB'in gelişmesini, güçlenmesini engellemeye yöneliktir. Faşistler örgütümüze karşı "sol"dan yönelen tasfiyeci saldırıdan böylece yararlanmaya çalışıyorlar. Tasfiyeciliğin hâlâ aralıksız ve yoğun olarak sürdürdüğü ama bir türlü başarıya ulaştıramadığı yıkıcı faaliyeti, faşistler açık fiziki saldırılarla tamamlıyorlar. Ancak, faşistlerin bu son saldırısı da boşa çıkarılacaktır. Saldırılar yanıtsız kalmayacaktır. Hiçbir yıkıcı faaliyet BTİB'in çalışmasını, daha da güçlenmesini engelleyemeyecektir.

19 Ocak Pazar günü, saldırının yapıldığı Anvers kentinde Belçikalı demokratik örgütlerle birlikte ortak bir protesto toplantısı düzenlenmiştir. BTİB'in de aralarında bulunduğu bütün Belçikalı ve yabancı demokratik örgütler 1 Şubat Cumartesi günü Anvers'te büyük bir anti-faşist yürüyüş düzenlemişlerdir. Faşist saldırı bu yürüyüşte de protesto edilecektir.

Bütün demokratik güçleri BTİB'le dayanışmaya ve faşist saldırıyı protesto etmeye çağırıyoruz.

BTİB Yürütme Kurulu
13 Ocak 1986

Bakanlar Kurulu Türkiye'de *Faşizmin Çözülüşü*'nü "yasakladı". Ama *Faşizmin Çözülüşü* Türkiye'de dağıtılıyor, okunuyor.

Faşizmin Çözülüşü'nü okuyun, okutun!

Yoldaşlar,
Siyasal çalışmayı yükseltme kampanyamız boyunca gazetemizin birinci sayfası afiş biçiminde çıkacaktır. Kampanya süresince başyazıları 16. sayfada yayınlayacağız.

İşçinin Sesi

Yemen'de, bölgede daha radikal bir siyaset izlemeyi savunanlar iktidara geldi.

Güney Yemen'de olanlar

Güney Yemen 1967 yılına kadar İngiliz sömürgesiydi ve sömürgeciliğe karşı çıkışın Marksizmden etkilenmiş devrimci demokratlar eliyle örgütlendiği az sayıdaki yerlerden birisi oldu.

Son olaylarla adı yine duyulan Abdulfettah İsmail bu karşı çıkışın örgütleyicilerinden biridir. Kendisi 1950'lerde çokuluslu İngiliz şirketi BP'de çalışıyordu. 1959 yılında BP'den ayrılarak silahlı direniş hareketinin odaklandığı Güney Arabistan'a gitti. Orada 1964 yılına kadar sürdürdüğü çalışmalarıyla silahlı direniş hareketi içinde saygınlık ve etkinlik kazandı. Hareketin gelişip güçlenmesinde önemli katkıları oldu.

1967 yılında İngiliz sömürgeciliği Güney Yemen'den kovuldu. Güney Yemen'in bağımsızlığı onaylandı. 1967-77 arası farklı eğilimlerin "koalisyonu" niteliğinde bir yönetim yer aldı. 1977'de yönetim içinde Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı tavır konusunda farklı eğilimler arasındaki çelişki iyice belirginleşmişti. 1977 yılında aralarında Abdülfettah İsmail'in de bulunduğu ve Sovyetler Birliği'yle daha yakın ilişki kurma yanlısı olan güçler ötekileri iktidardan uzaklaştırdı ve Abdülfettah İsmail devlet başkanı, Ali Antar da başbakan oldu.

Yeni ekibin politikası bölgede yer alan gerici ve işbirlikçi Arap rejimleriyle uzlaşmamak, bu rejimlere karşı mücadele eden güçleri desteklemek, hatta Kuzey Yemen ve Suudi Arabistan'da bu güçlerin örgütlenmesine yardım etmek doğrultusundaydı. Abdülfettah İsmail'in baştan beri ısrarla sürdürdüğü bu tavrın sonucu Güney Yemen, Filistin Kurtuluş Örgütü'nü devlet olarak tanıyan ve Filistinlilere *elçilik* açtıran ilk devlet oldu.

Güney Yemen ekonomisi çok güçsüzdü. Balıkçılık ve Aden limanının gelirleri dışında kaynak yoktu. Emperyalist sermayenin, gerici Arap rejimlerinin soyutlama politikası durumu daha da güçleştiriyordu. Bunun üzerine Sovyetler Birliği sorunlara farklı çözümler aranması gerektiğini ısrarla vurgulamaya başladı ve bazı çözüm önerileri getirdi.

Sovyetler Birliği'nin önerileri Güney Yemen'in gerici rejimlere karşı mücadele eden hareketlere sağladığı desteği geri çekmesi ve Suudi Arabistan'ın Aden limanından yararlanmayı kabul etmesini sağlamak için bu ülkeye karşı izlediği politikayı değiştirmesiydi. Abdülfettah İsmail bu önerilere karşı çıktı.

Çin Halk Cumhuriyeti'yle daha yakın ilişkilerden yana olan eğilimin tasfiyesinde Abdülfettah İsmail'e destek veren Sovyetler Birliği, Abdülfettah İsmail'in tutumunu görünce genel olarak daha uzlaşmacı bir yapıya sahip olan Ali Nasır Muhammed'i ön plana çıkarmaya başladı. Ve 1980 yılında tam şark usulü bir saray darbesiyle Abdülfettah İsmail'in yerini Ali Nasır Muhammed aldı. Abdülfettah İsmail sürgün edildi ve gariptir ama sürgününü Sovyetler Birliği'nde geçirdi.

Ancak şimdi anlaşılıyor ki sürgün süresince Abdülfettah İsmail'in silahlı kuvvetler ve halk arasındaki saygınlığı azalmamış. Bu ilişkileri sürgünde de sürdürebilmiş.

Son gelişmeler

Ayaklanma esas olarak Aden'de gerçekleşti. Ayaklanmada silahlı kuvvetler ve milis güçlerinin ana rolü oynadığı, ancak Aden halkının da çarpışmalara katıldığı söyleniyor. Haberleşme olanaksızlıkları yüzünden nelerin olup bittiği tam olarak bilinemiyor. 10.000 civarında ölü olduğu da söylentiler arasındadır.

Bugün için kişi olarak Abdülfettah İsmail'in ne olduğu bilinmemesine karşın, ayaklanmacıların tüm Aden'in kontrolünü ele geçirdiği kesinleşmiş durumdadır. Ayrıca Abdülfettah İsmail'in ve Yemen Sosyalist Partisi radikallerinin kırsal alandaki halk arasında da etkin olduğu biliniyor. Aden Radyosu'na göre, bundan 10 gün önce Yemen Sosyalist Partisi "kişisel diktatörlük kurmayı amaçlayan Ali Nasır Muhammed'in oyununun bozulduğunu ve Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti silahlı güçlerinin kollektif liderlik altında iktidarda olduğu"nu açıkladı. Bundan 10 gün sonra yine Aden Radyosu'na göre Haydar Ebubekir El-Attas kollektif yönetimin başbakanı olarak atandı.

Yeni yönetim aktif bir kitle desteğine sahiptir. Ancak ülkenin toplumsal yapısı hâlâ aşiretler temelinde biçimlenmektedir. Bunun çeşitli sorunlara yol açması olasıdır. Sorun bununla da bitmiyor. Sovyetler Birliği'nin tavrı büyük öneme sahiptir. Ve ne yazık ki, Sovyetler Birliği'nin bugüne kadar sergilediği tutum bazı kaygılar uyandırmaktadır.

Sovyetler Birliği olayların başından itibaren tarafsız olduğunu vurgulamakla birlikte rahatsızlığını açığa vurmaktan hiç çekinmedi. Örneğin Yegor Ligaçef ve Boris Ponamaryof TASS ajansına şu açıklamayı yaptılar: "Güney Yemen'deki durum hakkında ciddi endişeler duyuyoruz." (*Cumhuriyet*, 18 Ocak 1986). Yine Ligaçef'in yeni yönetimin resmen tanındığını açıklamasından bir gün önce Reuter ajansı Sovyetler'in çarpışmalara katılmayacaklarını, ancak meşru iktidar olarak Ali Nasır Muhammed yönetimini kabul ettiklerini açıkladı. *(Financial Times*, 24 Ocak 1986) Ama bundan bir-iki gün sonra Haydar Ebubekir El-Attas yeni başbakan olarak Moskova'ya gitti ve Yegor Ligaçef Güney Yemen'in yeni komünist yönetimini desteklediklerini açıkladı.

Açıkça görülebileceği gibi Sovyetler Birliği çelişkili bir tutum izlemiştir. Ali Nasır Muhammed'in, bu çelişik tutumdan ve aslında Sovyetler Birliği'nin gönlünde yatan aslanın kendisi olduğundan hareketle cesaretlenmesi ve kabile çelişkilerini körüklemesi büyük bir olasılıktır. Emperyalist güçlerin böyle bir eğilimi körüklemesi de olanaklıdır.

Güney Yemen'de bugün kendi ülkesinde ve bölgede daha radikal, dünya devriminin ve Sovyetler Birliği'nin çıkarlarına daha uygun bir tutum izleyen bir yönetim vardır. Bakalım Sovyetler Birliği'ndeki yoldaşlar ekonomi konusunda çok yinelediklerı rasyonaliteyi bu alanda da gösterebilecekler mi?

Kamil Uçar

Batılı aydınlar Orta Amerika'da barış için yürüyor.

Barış yürüyüşü bile barışçı olamıyor

Orta Amerika'da "Norveç barışseverlerinin" öncülüğünde düzenlenen bir barış yürüyüşü yapılıyor. Yürüyüşçüler, bölgeye ABD müdahalesinin son bulmasını, ABD'nin bölge ülkelerinin içişlerine karışmamasını, ancak bu koşullarla barış sağlanabileceğini belirtiyorlar. Bu eylem Desmond Tutu, Willy Brandt, Jessie Jackson, Olof Palme, Edward Kennedy gibi ünlülerce ve Sosyalist Enternasyonal'ce destekleniyor.

İzleyeceği yol 2011 kilometre olarak saptanan barış yürüyüşü, 300 civarında kişinin katılımıyla, aralık ayında Panama'dan başladı. Panama basını, başlangıçta "KGB'ce finanse edilen" gösteriler türünden saldırılara yer verdi, sonra bu konudan hiç söz etmemeyi yeğledi. Panama'daki anti-ABD çizgili liberal politikacılar ise yürüyüş hakkında olumlu görüşler belirttiler.

Ancak yürüyüş Kosta Rika'ya geldiğinde ilk ciddi siyasal engelleme belirdi. Sosyalist Enternasyonal'e üye bir partiden olan Kosta Rika Cumhurbaşkanı yürüyüşe başta izin vermedi, sonra güçlükle ülkeden geçiş izni verdi. Bu arada faşist bir gurup yürüyüşçüleri, ta sınırda sopalarla karşılayarak, faşizmin "barış" konusundaki düşüncelerini veciz bir biçimde ifade etmiş oldu.

Kosta Rika'da faşistler, barış yürüyüşçülerine taş ve gözyaşartıcı bombalarla saldırdı.

Nikaragua'da yürüyüşçüler çok sıcak karşılandılar. El Salvador ve Honduras ise baştan çok katı bir tutum alarak, yürüyüşçülere giriş izni vermedi. Bunun üzerine "uluslararası barış kolu" bir süre önce iki ayrı yol denemek üzere ikiye ayrıldı.

Bir gurup Nikaragua'da beklerken, yaklaşık yirmi kadar kişiden oluşan bir gurup — ki bu gurup çoğunlukla yürüyüşü düzenleyen Norveç Barış Örgütü'nün ileri gelenlerinden oluşuyor — uçakla San Salvador'a gittiler. Orada El Salvador yönetimine karşı silahlı savaş yürüten gerillaların elinde bulunan bölgeye geçerek yürüyüşe devam etmeyi amaçlıyorlardı. Ancak El Salvador yönetimi bu 20 barış yürüyüşçüsünü gözaltına aldı, en son gelen haberler de onların halen El Salvador'da, hükümet askerlerinin elinde bulundukları doğrultusundaydı.

Nikaragua'da kalan gurup Guatemala temsilciliğiyle temasa geçerek, Guatemala üzerinden Mexico City'ye ulaşmak amacını gerçekleştirmeye çalışıyor.

Panama, Kosta Rika, Nikaragua, Honduras, El Salvador'u katedip Mexico City'ye varmak planıyla oluşturulan bu "Orta Amerika Barış Yürüyüşü", görüldüğü gibi, barışçı yöntemlerle pek kolay sürdürülemiyor.

Proletarya enternasyonalistleri, bu bölgede *barışın* ancak zorlu bir *sınıf savaşından* sonra, kapitalizmin yenilgisiyle elde edilebileceğinin bilincindedirler. Barış yürüyüşleri türünden eylemler bu amaca hizmet edebildiği ölçüde yararlı olabilir ve o oranda olumlu olarak değerlendirilebilir. Taşlar, sopalarla saldırıya uğrayan, El Salvador ve Honduras tarafından reddedilen Batılı yürüyüşçülerin eylemi, bu gerçeği somut yaşam içinde yansıtmıştır.

İşçi sınıfının, emekçi halkın El Salvador'da, Kosta Rika'da, Honduras'da yükselen savaşımı devrimin de, barışın da ana güvencesidir.

Seniha Duru

İŞÇİNİN SESİ

R. Yürükoğlu

Burjuva demokrasisi nedir ne değildir?

Burjuva demokrasisi kendinden önceki yönetim biçimleriyle karşılaştırıldığında büyük bir tarihsel ilerlemedir. Bu üstyapıyı isteyen ve yaratan, kapitalizmin üretim güçleri ve üretim ilişkileridir. Kapitalizmin doğal üstyapısı, burjuva demokrasisi ve cumhuriyettir.

Tarihsel gelişimi içinde kapitalizmin böyle bir üstyapıyı yaratması zorunluluktu. Ortaya çıkışında pazarı bütünleme gereksinimi vardı. Tüccarın mallarına, malın özgür dolaşımına dokunulmaması gerekiyordu. Sermaye birikimi için güvenceler gerekiyordu. Kişisel özgürlükler gerekiyordu, çünkü kapitaliste emek pazarında satın alacağı işçi, "ücretli köle" gerekiyordu. Bunlar feodal örgütlenme karşısında getirilen zorunlu demokratikleşmeler demektir.

Ancak bu, işin bir yanıdır. Bir başka önemli yan daha vardır ki, onu unutmak burjuva demokrasisine olmadık değerler biçmeye götürebilir. Tarihsel olarak burjuva demokrasisi büyük bir ilerlemedir ama güdüktür, daha başından güdük gelmiştir.

Kapitalizm bir yanıyla feodalizmi yıkmak, bir yanıyla yeni doğan işçi sınıfının isteklerine belli ölçüde yanıt vermek zorunda olduğundan, toplumu demokratikleştirmek ve özgürleştirmek durumundaydı. Ne var ki, bu demokratikleşme zorunluluğunun hemen yanında, burjuva üstyapısının tarihsel olarak çözmek zorunda olduğu iki temel sorun daha vardı.

Birincisi, feodal güçlere karşı yanına alabilmek için haklar verdiği proletaryayı sınırlama zorunluluğudur. Kapitalizm, feodalitenin serfini özgürleştirir, ama bu hakları bir noktada, hem de oldukça geri bir noktada sınırlamazsa kapitalizm yaşayamaz. Kapitalizmin bu tarihsel açmazını iyi anlarsak burjuva demokrasisinin tarihsel sınırlılığını daha iyi kavrarız ve bir takım hayaller besleyenlere karşı daha iyi savaşırız.

İkincisi, asıl olarak proletaryayı sınırlama zorunluluğundan doğan bir durumdur. Savaşıp iradesi altına aldığı feodallerle bağlaşıklık kurma zorunluluğu.

Burjuva toplumunun, oluşmaya başlamasıyla birlikte çözmek zorunda kaldığı bu üç tarihsel sorunu sıralarsak:

1. Kapitalizmin işleyebilmek için yasallığa, demokrasiye gereksinimi vardır.

2. Kapitalizmin ayakta kalabilmek için proletaryanın haklarını sınırlamaya gereksinimi vardır.

3. Bu nedenle de, kapitalizmin yıktığı toplumla uzlaşmaya, feodallerle bağlaşıklığa gereksinimi vardır.

Burjuva demokrasisi geldiği anda bu üç tarihsel sorunu çözmek zorundadır. Bunların birlikte "çözümü", demokrasinin nesnel olarak baştan güdük, sınıfsal (burjuva) olmasını dayatır.

Burjuva demokrasisi kapitalizmin olağan üstyapısıdır ama bu üç sorunu çözüş süreci içinde somut farklılıklara bağlı olarak ortaya çeşitli bileşimler, yapılar çıkabilmiştir. Yine de, burjuva olağan üstyapılarının ortak bir yönü vardır: Belli bir hukuk anlayışı. Tüm çeşitliliği içinde burjuva demokrasisi bu anlamda feodalizmden temelden ileridir. En az gelişmiş ülkedeki en güdük parlamenter düzende bile bu farkı bulmak mümkündür. Yakına inip bakıldığında demokratiklikle ilgisi olmayan pekçok düzen, yukarıdan tarihsel bakınca burjuva demokrasisi çerçevesine oturur.

Bugün en demokratik kapitalist ülkeye yakından bakılsa, burjuva "demokrasi"sinin ne olduğunu anlamaya yetecek çok şey bulunur. Ne var ki, burjuvazi gerçekten usta bir sınıf, "bu gözle" baktırmıyor, koşullandırıyor. Demokrasi dendiği zaman en başta devletin işleyişine bakmak gerekir. Nasıl bir devlet, nasıl kuruluyor, nasıl işliyor? Toplumla devlet arasındaki ilişkiler vb. Bunlara baksalar, burjuva demokrasisini çok yükseklerde tutanların dünyada burjuva demokrasisi bulamaması gerekir.

Örneğin, İngiltere'de dört güvenlik örgütünün devlet bütçesi içinde dev bir payı vardır. Bu korkunç payın üzerinde en ufak bir denetim olanağı yoktur. Güvenlik harcamalarının gerçek bütçesi parlamentodan geçmemektedir. Toplumsal yaşamın her yanında kısıntı yapılırken bu alana ayrılan para her yıl arttırılmaktadır. Bu paranın bir bölümü Savunma Bakanlığı bütçesinden belirsiz bir kalem altında, bir bölümü başka yerlerden aktarılıyor. Demokrasi nerede? Bırakın İngiltere toplumunu, tüm dünyayı etkileyecek denli güçlü aygıtların ne mali, ne örgütsel denetimi, "herşeyin üstündeki" yasama organından geçmemektedir.

Peki, devletin öteki kilit aygıtları nasıl kuruluyor, nasıl çalışıyor? En tepeden emirle. Halkın hiçbir denetimi yoktur. Ordu devletin dünyayı teslim almış parçasıdır. Hangi yasama organında denetlenebiliyor?

Bir örnek de Amerika'dan verelim. Hatırlanacağı gibi, Amerika'da Vietnam Savaşı uzun zaman Senato'dan da, halktan da gizlendi. Vietnam'da Amerikan ordusu savaşmıyordu!

Oportünistler bunlara bakarlarsa, dünyada demokrasi olmadığı sonucuna varırlar. İşin hoş yanı, doğru da bir sonuca varmış olurlar, çünkü en ileri burjuva demokrasisi bile sınırlı bir demokrasidir.

Her altyapının, kendine uyarlı bir üstyapı yaratacağı Marksizmin ABC'sidir. Fakat bu üstyapı içinde çeşit çeşit farklılıkların olacağı da Marksizmin ABC'sidir. Burjuva demokrasisi ülkelerin somut koşullarına göre en geri olandan en az güdüğe dek bir yelpaze içinde sıralanır. Ülkelerin somut durumuna inince, Batıdaki bir takım hakların bu ülkelerde olmayışı önem taşır, bir savaşım odağıdır. Fakat bu, burjuva demokrasisinin hiçbir zaman, hiçbir yerde gerçek bir demokrasi olamayacağı gerçeğini değiştirmez. En ileri burjuva demokrasisi de, burjuvaya demokrasi, işçiye diktatörlüktür.

Ancak bu genel çerçeveyi koyduktan sonra ülkeler arası farkların önemine sıra gelir. Ekonomik-toplumsal bunalım içindeki ülkelerde burjuva demokrasisinin temelleri konusu ancak o zaman konuşulabilir.

Doğal üstyapı – olağanüstü devlet

Kapitalizmin doğal üstyapısı burjuva demokrasisidir demek, bu doğal üstyapının dışında başka yapıların olmayacağı anlamına mı gelir?

Hayır gelmez. Her zaman, doğal ve genelin içinde, ayrıcalar ortaya çıkabilir. Yalnız, bunlar uzun erimli ve kalıcı olamaz. Tüm çıplak diktatörlüklerin durumu böyledir. En güçlüsünde 30-40 yıldan söz edilebilir ama biz insanlık tarihinden söz ediyoruz.

Genel olarak kapitalizme en uyarlı üstyapı burjuva demokrasisidir, ama olağanüstü dönemlerde farklı devlet biçimleri (çıplak diktatörlükler) ortaya çıkabilir dedikten sonra da önümüze gelen ve Batı burjuva demokrasisinden farklı gözüken her devlet biçimini çabukça bu ayrıcalar arasına atmamak gerekir. Bu çeşit devletlerin bir bölümü yine burjuva demokrasisi sepetine girecektir. Bu nedenle, ele alınan ülkede iktidar ilişkisinin nereden geçtiğine dikkatle bakmak gerekir.

Çıplak diktatörlükle burjuva demokrasisi arasındaki fark nededir? Bu soru çeşitli açılardan yanıtlanabilir. *Faşizmin Çözülüşü* kitabında, o çerçeve için gerekli açıdan yanıtlamıştık. Yasama-yürütme-yargı arasındaki ilişkiler, siyasal partiler, seçimler ve anayasa gibi. Bu ölçütlerin hepsi son çözümlemede iktidar ilişkisinin geçtiği çizgiyi belirlemek anlamını taşır. Başka yaklaşımlarla da bu çizgi ortaya çıkartılabilir. Kapitalizmde demokrasi ile çıplak diktatörlük arasındaki genel geçerli anahtarları bulmak sorunudur. Tek bir ülkede, örneğin Türkiye'de demokrasi ile diktatörlüğü ayıran çizgiyi bulmak oldukça kolaydır. Bu çizgiyi başka bir ülkede belki başka bir yerde buluruz. Fakat ancak çok sayıda ülke ele alınıp sonuçlar çıkarıldığında bir genelleme yapılabilir.

Sosyalist demokrasi, burjuva demokrasisi

Burjuva demokrasisi, özünde burjuva diktatörlüğü olduğu için bir noktada durur, daha fazla ilerleyemez. Burjuva demokrasisinin kendi sınırı dışına geliştiğini varsayalım, o zaman burjuva demokrasisi olmaktan çıkar. Kapitalizmde demokrasi kavramının önüne "burjuva" sözcüğünü ekliyorsak, bu onun belli bir sınırdan öteye genişleyemeyeceğini anlatmak içindir.

Proletaryanın devleti bam-

başka bir devlettir. Aynı durum demokrasi için de öyledir. İnsanlığın biriktirdiği bir takım uygulamaların sınıf özü değişecek, yeni uygulamalar eklenecek ve bu demokrasi tam bir demokrasi olacaktır. Kapitalizmde demokrasi tam uygulanmadığından azınlık sınıfa hizmet eden bir uygulama ortaya çıkabiliyordu. Oysa demokrasi tam uygulandığında kaçınılmaz olarak ezilen çoğunluk sınıfın çıkarlarına hizmet eder. Bu anlamda bambaşka demokrasi ortaya çıkar ama çıkan yine demokrasidir, demokrasinin tam ve tutarlı uygulanmasıdır.

Yalnız, bu noktayı bugünkü sosyalist ülkelerin durumuyla fazlaca bağlamamak gerekir. Onları ele aldığımızda başka düzeyde düşünmek durumundayız. Herşeyin, bu arada demokrasinin de altında üretim güçlerinin gelişmesi yatar. Bugün sosyalist ülkelerde üretim güçleri henüz ülke çapında tam gelişmemiş olduğundan, dolayısıyla üretim ilişkileri de, toplumsal kültür de yeterince olgunlaşmadığından, karşılaştırılmaması gereken sosyalist demokrasinin ileri kapitalist ülkelerden yer yer geri yanlar taşıdığı görülmektedir. Demokrasinin giderek genişlemesini dünya çapında ya da tek tek ülkelerde tarihsel olarak dayatan da üretim güçlerinin gelişme düzeyidir. Komünistlerin iyi insanlar olmaları bunda az rol oynar!

Az ve orta gelişmiş ülkelerde demokrasi

Yazımızın başında, kapitalizmin ilk dönemlerinde burjuvazinin üç tarihsel sorunla karşılaşmış olduğunu belirtmiştik. Şimdi bu üç sorun açısından günümüzde az gelişmiş ülkelerin durumuna bakalım.

1. Kapitalizmin işleyebilmesi için özgür kölelere, mülkiyetin dokunulmazlığına, sermayenin akışkanlığı önündeki duvarların kalkmasına, serbest ticarete vb. gerek olduğunu söylemiştik. Söz konusu ülke gelişmiş ya da az gelişmiş olsun, bu gereksinim değişmez. Kapitalizmin yürümesi için eski topluma oranla liberalleşme ve demokratikleşme az gelişmiş ülkeler için de zorunludur. Uzun dönemde köleyle fabrika işlemez.

2. Az gelişmiş ülkelerde de, burjuva diktatörlüğünü tehlikeye sokmayacak bir demokrasi için proletaryayı sınırlama gereksinimi vardır. Hatta bu gereksinim Batıda o dönemlerde olduğundan çok daha şiddetlidir. Çok yönlü bunalım, getirilebilecek demokrasiyi iyice güdükleştirir.

3. Feodallerle bağlaşıklık. Bugünün az ve orta gelişmiş ülkelerinde bunun yerini asıl olarak emperyalizmle bağlaşıklık zorunluluğu almıştır. Sistemin yaşayabilmesi, emekçi sınıfların sınırlanabilmesi, üretimin yürüyebilmesi için.

Görülüyor ki, burjuva düzeninin olanaklarını belirleyen üç temel sorun açısından fazla bir değişiklik yoktur. Burjuva demokrasisinin olası düzeyi yine bu üç tarihsel sorunun optimal çözümünde yatmaktadır.

Öyleyse günümüzün getirdiği asıl büyük değişiklik nerededir? Büyük değişiklik, bu üç sorunun bu ülkelerde aşılmaz bir ekonomik bunalım ve emperyalizme bağımlılık içinde ortaya çıkmasındadır. Dolayısıyla sorunların çözümü iyice zorlaşmaktadır. Sorunların birinde yapılacak ufak bir ilerleme, öteki yanlarda büyük kaynamalar getirmektedir.

Sonuç olarak bu tarihsel üç sorun, bugün az gelişmiş ülkelerde kapitalizmin üstyapısal açmazını belirlemektedir diyebiliriz.

Kapitalizmin ilk gelişme döneminde Batıda belli bir çözüm ortaya çıkabilmişse, bu ülkelerde bugün çözüm olağanüstü güçtür. Az ve orta gelişmiş ülkelerde düzgün ve istikrarlı bir üstyapı kurulamamakta, düzen pandulum gibi bir o yana, bir bu yana gidip gelmektedir. Bu ülkelerin kendi içinde, açmazı çözebilecek mekanizma yoktur. Aslında, Batıda o tarihlerde de pek kendi içinde çözülmemiş, Afrika'dan, Amerika'dan altın ve hammadde getirerek, koloniler açarak çözülmüştür. Bugün az gelişmiş ülkeler açmazlarını çözmek için ne bulabilir? Suudi Arabistan gibi özel konumlu ülkeler için bazı ögeler sayılabilir, fakat ya geride kalan çok büyük çoğunluk? Adını koyacak olursak, sorunları belli bir dengede çözebilmeyi o gün de, bugün de sağlayan emperyalistleşmedir. Az gelişmiş ülkeler arasında çok özel birkaçı dışında emperyalistleşmenin kapısı sıkıca kapalıdır. Bu nedenle, bugün bu ülkeler için açmazı çözebilecek tek öge devrimdir.

Özal, İnönü, Demirel, Evren Türkiye'sine ne diyeceğiz?

Türkiye'nin asıl olarak tarihsel ve jeopolitik nedenlerle bu çerçeve içinde kendine özgü bir yeri vardır. Ülkenin konumunun önemi, Osmanlı ve Cumhuriyet tarihine, özellikle Sovyetler Birliği kurulduktan sonraki döneme bakınca iyi anlaşılır. Evet, önemli özellikler, ancak ülkeyi bunalımdan çıkarmaya yetmiyor. Neye yetiyor? Ülkede bunalımın azgınlaştığı durumlarda sistemin çökmesini emperyalizmin önlemesini sağlamaya yetiyor. Marshall Planı da bu anlama geliyordu. Bugün dünyada en yüksek Amerikan yardımı alan ülkeler arasında Türkiye başlarda gelmektedir.

Bugün Türkiye'de gerici, baskıcı, ağır anti-demokratik yanlar taşıyan bir rejim vardır. Bu rejim, ülkenin ulaştığı üretim güçleri düzeyinin de gerisindedir. Günün kavgası demokratikleşmedir! Bu kavgada komünistler, çeşitli sağ ve "sol" burjuva partiler eliyle getirilebilecek "demokratikleşme"nin ülkeye yine Batı tipi burjuva demokrasisini bile getirmeyeceğini, buna burjuvazinin nefesinin tarihsel olarak yetmediğini halka anlatabilmelidirler. Budanmış, güdük, üçüncü sınıf bir "Türkiye tipi demokrasi" ile yetinmemek, gerçek ve tam bir demokrasiyi hedeflemek ve almak gerektiğini, bunun da bir devrim sorunu olduğunu anlatabilmelidirler.

Kapitalizmin tarihsel gelişimini ve az gelişmiş ülkelerin bugünkü durumunu ele aldığımızda, "üç sorun"un çeşitli yönlerinin ve baş rollerde oynayanların değiştiğini, fakat sorunların özde aynı kaldığını gördük. Bir yanda kapitalist üretimin yürüyebilmesi için eski çerçevenin reddi, ama bir yanda da emekçi yığınların sınırlanması gereği. Burjuva demokrasisi dediğimiz işte bu sınırlılıktır. En iyi zamanında bile güdük, en başından güdük.

Öyleyse oportünistler neden burjuva demokrasisini bu denli yükseklerde görüyorlar ve Türkiye'nin bugünkü ortamını ona bir türlü yakıştıramıyorlar? "Aaaa bu demokrasi olamaz, bu olsa olsa faşizmdir!" diye dönüp duruyorlar.

En ileri kapitalist ülkede bile demokrasinin tanımı sınırlı ise Türkiye gibi orta derecede gelişmiş bir ülkede, "demokrasi"nin hiçbir zaman "Batı tipi burjuva demokrasisi" bile olamayacağı, bir devrim sorunu olduğu komünistler için açıktır. *İşçinin Sesi* bunu 1978'den bu yana söylemektedir. Türkiye'de burjuva demokrasisinin tarihsel çerçevesi böyledir diye buna "burjuva demokrasisi" demeyecek miyiz? Öyle yaparsak, burjuvazinin Batıdaki demokrasisinin temellerini anlayamamış olduğumuzdan başka birşeyi açığa vurmuş olmayız. Batı demokrasisi, burjuva demokrasisinin tarihsel örneğidir, klasik örneğidir, en ileri örneğidir ama bir örneğidir. Kendi içinde de çok çeşitlilik taşıyan Batı demokrasisi, burjuva demokrasisinin tanımı değildir.

Türkiye'de çıplak diktatörlük, faşizmin çözülmesiyle birlikte ortadan kalkmış, yerini burjuvazinin örtülü diktatörlüğü demek olan burjuva demokrasisi almıştır. Yalnız bu "demokrasi", bu düzenin olasılığı içinde bile son derece güdüktür.

Türkiye'de faşizmin çözülüşünü noktalayan 1982 Anayasası öyle bir anayasadır ki, ülke ne yana dönerse dönsün değişecektir. Faşizm gelirse kaldırmak zorundadır (*Faşizmin Çözülüşü*, s.69-70), liberaller gelirse "genişçe bir burjuva demokrasisi" uygulamak için bile değiştirmek zorundadır (*agy*, s.73), devrimciler gelirse orası iyice açıktır.

Bu söylediklerim, kategoriler olarak böyledir. Yoksa, örneğin ülkenin liberalleşme süreci ani bir iktidar değişikliğiyle de, çeşitli baskılar altında adım adım bir süreç içinde de ortaya çıkabilir. Adım adım ilerlerse, 1982 Anayasası'nın bir anda değiştirilmesi ya da kaldırılması yerine, bu anayasanın sürekli olarak orasından burasından delinmesine, şu ya da bu maddesinin işlememesine tanık oluruz. Türkiye bugün bu yoldan ilerliyor. Parlamentoda milletvekili transferi konusu, ünlü "84. madde", eski siyasetçilerin, özellikle Demirel ve Ecevit'in üzerindeki siyaset yasağının durumu, 2969 sayılı yasa, DYP'nin demeçleri, hepsi bu durumu yansıtıyor.

Partimizin faşizmin çözülüşüne ilişkin yaptığı çözümlemeler içinde bir de "ara dönem" belirlemesi vardır. Kimilerinin anlamaya çalıştıklarının tersine, ara dönem, burjuva devlet biçimleri arasında bir arayı değil, ülkenin önündeki yol kavşağının acilliğini ve siyasal ortamın aşırı akışkanlığını anlatır. Ara dönem, tüm belirtileriyle birlikte düşünürsek, sonuna gelmektedir. Ülke, acil yol kavşağından belirli bir yola, "Türkiye tipi demokrasi" diye adlandırdığımız yola oturmuş görünmektedir.

Faşizmin Çözülüşü kitabında ve ardından gelen ilgili yazılarda öne sürdüğümüz bu görüşler, yaşam tarafından her yanıyla doğrulanmaktadır. Bu nedenle, 1984 yılında söylediklerimizi hiç değiştirmeden bir daha söylemekte bugün için de yarar vardır:

> "Türkiye'nin bugünkü gerçeğini, içinde yaşadığımız ara dönem oluşturuyor. Ara dönem tanımı, çıplak burjuva diktatörlüğüyle (ki bizim deneyimimizde bu faşizm oldu), olağan burjuva diktatörlüğü (olağan burjuva devleti) arasında bir devlet biçimi değil, olasılıkların yakınlığını ve acilliğini, bugünkü siyasal oluşumun geçiciliğini anlatıyor. Ara dönem ya demokrasinin genişlemesine, ya faşizmin yeniden ülkeye çöküşüne açılacaktır.
>
> "Demokrasinin genişlemesi iki yoldan olabilir. Ya faşizmin çözülmeye başladığı anayasa oylamasından bu yana ülkenin yürümekte olduğu yoldan, yani 'Türkiye tipi', son derece güdük bir burjuva 'demokrasi'sine gidiş yolundan, ya da sosyalizme açılacak ileri demokratik halk devriminin gerçek halk demokrasisi yolundan. Partimiz tüm propaganda ve tüm eylemlerinde ancak ikinci yolun ülkeyi demokratik bir ortama kavuşturacağını savunmuştur. Partimizin bu alandaki değişmez belgisi, 'demokrasi için devrim'dir. Önümüzde açılmakta olan dönem demokrasi için yoğun bir savaşım dönemidir. Partimiz bu savaşımı her zaman olduğu gibi yine devrim hedefiyle bağlayarak yürütecektir." (*İşçinin Sesi*, "Yeni Dönem Fabrikalardan Gelecektir", sayı:270, 29 Ekim 1984)

Evet, bugün ülkede Türkiye kapitalizmi çerçevesi içinde getirilebilecek demokrasinin bile gerisinde bir rejim vardır. Ancak kimse yanılmasın, bu gerici, baskıcı, ağır anti-demokratik yanlar taşıyan rejim burjuva demokrasisidir. Bu düzene faşist diyen ya şaşkındır, ya da emekçi halkımızın çıkarları karşısında kendi özel hesapları peşindedir.

Bugün böyle, yarın öyle... İşçi sınıfı, dost gözükerek kendini aldatanları da unutmaz.

Merkez organımızla yığınlar arasındaki köprüyü kadrolar kuracaktır.

Pr paganda v ajitasyonu yükseltelim

Hüseyin Demir

Marks'ın 1843 yılı sonlarıyla 1844 yılı başlarında yazdığı *Hegel'in Hukuk Felsefesinin Eleştirisine Katkı* adlı yapıtının *Giriş* bölümünde şu sözler yer alıyor:

"Doğaldır ki, eleştiri silahı silahlı eleştirinin yerini alamaz. Maddi güç, maddi güçle yıkılmalıdır. Fakat teori de yığınları kavrar kavramaz maddi bir güç haline gelir. Teori, insan duygu ve düşüncelerine hitap ettiği zaman yığınları kavrayabilir. Teorinin insan duygu ve düşüncelerine hitap etmesi kendisi radikal olursa olanaklıdır. Radikal olmak sorunun kökünü kavramaktır." (Marks-Engels, *Sosyalist Devrim*, İng. basım, s.30)

Burada sözü edilen "eleştiri silahı", bir burjuva dünya görüşünün temsilcilerinin kullandığı yöntemle ilgilidir. Almanya'da Genç-Hegelciler tarafından savunulan bu yöntem varolan toplum yapısının çeşitli yönlerden eleştirisi yapılırsa yığınların bir gün uyanıp, yeni insanlar haline geleceği savına dayanmaktadır. Marks bunun varolan sınıflı toplum yapısını değiştirmeden olanaklı olmadığını vurgulamak için "eleştiri silahı, silahlı eleştirinin yerini alamaz" diyor.

Marks açısından en önemli maddi güç, teoriyle silahlanmış yığınların kendisidir. Bunun dışında sınıfın ve kadroların maddi gücü göstermeye yönelik olarak başvuracağı birçok yöntem de vardır. Sorun, yığınların özellikle proletaryanın bu yöntemlere başvurma gereğini kavraması ve bunu kavrar kavramaz, neye, ne için ve nasıl başvuracağını bilmesidir. Marks'ın aynı *Giriş* bölümünde söylediği şu sözler bunu ortaya koyuyor.

"Felsefe *maddi* silahlarını proletaryada bulduğu gibi, proletarya da *manevi* silahlarını felsefede bulur. Ve *Almanlar'ın* Alman olmaktan çıkıp *insan olarak* kurtuluşa varmaları ancak düşüncenin aydınlığı halkın bu masum toprağını aydınlattığında söz konusu olacaktır." (Marks-Engels, *agy*, s.33-34)

Düşüncenin aydınlığının yığınları kavraması kilit sorundur. Bu sorunun çözümü doğrusal bir denklemin çözümü gibi düz bir hat izlemez. Teorinin saf biçimiyle yığınları kavraması ve yığınların bu temelde hareket etmesi *yabancılaşmayı* doğuran sınıflı toplum koşulları varoldukça büyük bir güçlük oluşturur. Proletaryanın yaşam koşulları, burjuva ideolojisinin bulandırıcı etkileri sorunun çözümünü karmaşıklaştırır.

Sorun, burjuva ideolojisinin insanı ve toplumu çarpıklaştıran yaklaşımının yerine bilimsel bir ideolojiyle yığınları sınıflı toplumun ortadan kaldırılması savaşımı için silahlandırmaktır. Ama bunu söylemek sorunu yalnızca tanımlamaktır. Buradan bir adım daha atıp ideolojinin sınıfa, yığınlara ulaştırılması konusunda somut adımları ortaya koymak gerekiyor.

Yığınlar arasında ajitasyon propaganda çalışması

Burada R. Yürükoğlu yoldaşın *Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları* adlı kitabında yer alan ve yinelenmesi gereken bir takım noktalar üzerinde duracağız. 1980 yılında hareketimizin önünde duran sorunlara çözüm önerileriyle birlikte işlenen noktalar bugün de aynı sorunların çözümü için bir anahtar işlevi görebilecek durumdadır.

Yürükoğlu yoldaşın ideolojinin sınıfa mal edilmesi için merkez organ ve kadrolara düşen görevin önemi konusunda söyledikleriyle başlamak istiyoruz.

"Gazetemiz doğal olarak, partili ve partisiz komünistleri, devrimcileri, öncü işçileri hedefliyor. Merkez organımızla yığınlar arasındaki köprüyü ne kuracak? En başta karşılıklı haberleşme. Bu görevi kimler götürecek? *Kadrolar!*

"Türkiye'de Leninci görüşlerin yayılmasında kadrolara ağır görev düşüyor. Tüm partililer, hem kendileri çevrelerinde, fabrikada, semtte, okulda fikir liderleri olabilmeli, hem de çevrelerindeki fikir liderlerini (ya da doğal liderler, öncü ögeler de diyebiliriz) partiye kazanmak için bilinçli bir çaba harcamalıdırlar. Yığın çalışması görevinin *özü* budur." (R. Yürükoğlu, *Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları*, *İşçinin Sesi* yayınları, s.35)

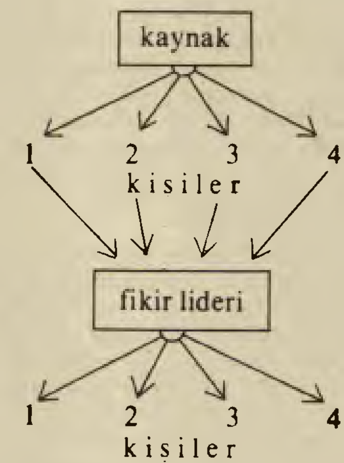
Burada devrimci ideolojinin ve siyasetin yığınlara, sınıfa mal edilmesi sürecinin "karşılıklı haberleşme" temelinde ilerlemesinden söz ediliyor. Bunu biraz açmakta yarar var. Merkez organ olmadan devrimci siyasetin üretilmesi, yayılması ve ideolojinin hayatın önümüze koyduğu sorunların çözümü temelinde zenginleştirilmesi olanaklı değildir. Ama sınıfın, yığınların katkısı olmadan da bu işin olmayacağı açıktır. Yığınlar duyguların, özlemlerini, istemlerini iletmezlerse dayanaklardan biri eksik kalacaktır. Yığınların "benim" diyebilecekleri bir merkez organa, işçi sınıfı gazetesine böyle bir akım sağlamaları sınıfın siyasal savaşım sahnesinde yer almasının da başlangıç noktasıdır.

İkinci konu bu süreçte kadroların görevidir. Kadrolar bu iletişimi kurmada önemli bir halkadır. Kadrolar yığınların kulağı, gözü, çoğu kez de duygularının tercümanı olmalıdırlar. "Fikir lideri" kavramının anlamı budur. Bunu kabalaştırıp yalnızca laf söyleme düzeyinde algılamak veya öyle lanse etmek ya affedilmeyecek bir hata ya da kasıtlı bir çarpıtma olur. Kadrolar yığınlarla birlikte savaşımın gündeme getireceği her sorunun çözümünde öncü olmalı, her türlü özverinin bilinçli savunucuları ve uygulayıcıları olmalıdırlar. Bu görevi başarabilen kadrolar, hem yığın içinde öncü olabilecek, hem de tek tek işçilerin varacağı, varmaları gerektiği konumun pratik örneği olacaklardır. *Bunu başarabilen kadroların sınıf ideolojisi yığınlara mal olacaktır. Yığınlar böyle kadroların, bu kadroların savunduğu fikirlerin kendi ideolojileri, kendi kurtuluşlarının yolu olduğunu çekinmeden kabul edeceklerdir.*

Buradan bilimsel araştırmalarla doğruluğu kanıtlanmış ajitasyon ve propaganda yöntemlerine ve bu yöntemlerin yukarıda söylediklerimizle nasıl üst üste düştüğüne geçebiliriz. Yürükoğlu yoldaş kitabında şu saptamayı yapıyor:

"1940'lara dek, yığınsal iletişim en etkin iletişim yolu olarak kabul ediliyordu. Daha sonraki araştırmalar bunun böyle olmadığını, tersine, yığınsal iletişimin, tek başına en güçsüz olduğunu ortaya koydu. En güçlü etkileme yolu, karşılıklı iletişimdir." (*agy*, s.28)

Bu iletişim yöntemiyle ilgili olarak kitabın 29. ve 30. sayfalarında verilen şekilleri bu yazımızla birlikte yeniden veriyoruz.

Birinci şekilde bilgi, enformasyon kaynağından tek tek kişilere geçiyor, tek tek kişiler aracılığıyla fikir liderlerine ulaşıyor. Fikir liderleri de tek tek kişilere bu bilgiyi aktarıyor. İkinci şekilde ise enformasyon kaynağından çıkan bilgi fikir liderlerine ulaşıyor, fikir liderleri aracılığıyla da kişilere gidiyor. Hayatta bunların karışımı, başka almaşıkları da bulunabilir. Burada anlayışı kolaylaştırmak için kesin ayrımlar yapılmıştır.

Bu yöntemlerle yapılan propaganda ve ajitasyonda kadrolar büyük öneme sahiptir. Hatta diyebiliriz ki, ana enformasyon kaynağından (merkez organ, radyo, vb.) çıkan bilginin hem doğru olarak iletilmesi, hem de yönelmesi gereken hedeflere ulaştırılması kadroların yetkinliğine, becerisine bağlıdır.

Bunları söylerken ana enformasyon kaynağının önemini de vurgulamalıyız. Ana enformasyon kaynağı olmadan tek tek kadroların doğru, birbiriyle tutarlı, ülke çapında yaygın ve devrimden yana tüm güçlerin sorunlarını kapsayan geniş bir propaganda ve ajitasyon yapmaları olanaksızdır. Sınıf savaşımının değişik sorunlarına teorik ve siyasal düzeyde çözüm getirmek için merkez organda üretilen bilgi, strateji ve taktiklerde ülke düzeyinde birliktelik sağlar. Bunun yanı sıra tek tek kadroların girişimciliğini arttırır. Merkez organ, kadrolara nelere ağırlık verileceği, ne hedef gösterileceği konusunda yardımcı olur.

Yürükoğlu yoldaşın kitabında propagandacı ve ajitatörlerin niteliğiyle ilgili olarak şu satırlar yer alıyor.

"Biz öyle propagandacı ve ajitatörler yetiştirmek zorundayız ki, yaptıkları işin teorik özünü derinden öğrensinler. Götürdükleri ideolojiyi, götürülen insanların psikolojisini, bu psikolojide yaslanılacak ve vurulacak yanları iyi bilsinler. Sınıf psikolojisindeki değişimleri anında yakalasınlar, propaganda ve ajitasyonun biçimini ona uydurabilsinler. Bunu yeterince gerçekleştiremezsek varacağımız yer, Türkiye'deki çok örneğinde gördüğümüz gibi, Marksçı-Leninci ajitasyon değil, pedagoji olur." (*agy*, s.24-25)

Böylece hem kadrolardan beklenenin ne olduğunu bir kez daha vurgulamış, hem de yeni bir soruna, ideoloji ile sınıf psikolojisi arasındaki ilişki sorununa girmiş oluyoruz. Sınıf ve genelde toplum psikolojisini gözönüne almadan yapılacak propaganda, sınıf idelojisini ölü dogmalar, kimi zaman da ultra-modern şımarık öneriler düzeyine düşürür.

Komünistler başta işçi sınıfının ileri kesimini, ama genelde sınıfın tümünü ve devrimde çıkarı olan diğer toplum kesimlerini örgütlemek, onları siyasal savaşımın içine çekmekle görevlidirler. "Liderler yönettikleri yığınlardan, öncü tüm emek ordusundan kopmamalıdır." (Lenin, aktaran R. Yürükoğlu, *agy*, s.27) Komünistlerin yapacağı propaganda-ajitasyon bu dikkate alınarak şekillenmelidir.

Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları kitabından bu konuyla ilgili iki parça aktarmak istiyoruz:

"Sınıf psikolojisi, günlük gereksinim ve çıkarlarla çok daha yakından, doğrudan bağlıdır. Bu temel üzerinde ideolojiyi güçlü biçimde etkiler. Örneğin, İngiliz ve Fransız materyalizmi. İkisi de Locke teorisinden kaynaklanıyordu. Ama farklılaştılar. Marks bu farklılaşmayı, iki ulus arasındaki ulusal psikolojiler arasındaki farklılıklarla açıkladı." (*agy*, s.16)

Kitap başka örneklerle devam ediyor. Ve ideolojinin psikoloji üzerindeki etkisiyle ilgili olarak şunları söylüyor:

"Öte yanda, sınıf ideolojisi, bir kez benimsendi mi, psikolojiyi etkiler, yer yer değiştirir, eklektik ve tutarsız yanlarını temizler." (*agy*, s.18)

Bu karşılıklı etkileşim söz konusuysa *yığın çalışmasında* tutum ne olmalıdır? Kitapta bu sorunun yanıtı şöyle:

"Yığın çalışması açısından en önemlisi, belirli bir sınıfa belirli bir ideoloji, ancak ve ancak o sınıfın psikolojisi dikkate alınarak başarıyla benimsetilebilir. Sınıf ideolojisinin, sınıf psikolojisinde derin ve sağlam kökleri vardır. Ama bu kökleri bilinçli bir biçimde kavramayan, elinde tutmayan propagandacı ve ajitatörler, ideolojiyi etkin olarak yayamazlar." (*agy*, s.18)

Yığın çalışmasında psikolojiyi gözönünde bulundurmak ne denli önemliyse, üretilecek bilginin, ideolojinin bu psikolojiyle sınırlı olmaması da en az bu denli önemlidir. Yürükoğlu yoldaşın kitabında bu konuyla ilgili olarak şunlar yer alıyor:

"Partinin propaganda ve ajitasyonunda, yığın çalışmasında sınıf ve toplum psikolojisini dikkate almak gerekir. Belgilerin ve taktiklerin belirlenişinde bunun önemli bir yeri vardır. Ancak, bir noktayı da hiçbir yanlış anlamaya yer vermeyecek biçimde işaret edelim. Komünist partisi, *siyasal tutumunu*, siyasetini sınıf ve toplum psikolojisine bakarak çizmez, çizmemelidir. Bunun iki temel nedeni vardır. Bir kez, yığınların psikolojisi oynak, değişken ve kolay ölçülemez birşeydir. Partinin siyasal tutumu toplum psikolojisine değil, ülkenin içinde bulunduğu *tüm* koşulların bilimsel çözümlemesine dayanmak zorundadır. ... Sonra ... Nesnel ortamın bilimsel çözümlemesi yerine toplumsal psikolojiyi siyasal tutuma ölçüt alırsak, çoğu zaman ortamın istediğinden *daha geri* bir tutum almış oluruz." (*agy*, s.25-26)

İnsanlığın bilgi birikiminin en canlı biçimde ancak Marksizmle ilerleyebileceği bir çağda yaşıyoruz. Bu gerçek, komünistlerin tarihsel avantajıdır. Marksizmin yaratıcılığından yeterli bir biçimde yararlanmasını bilirsek, altedemeyeceğimiz zorluk, yenemeyeceğimiz düşman yoktur. Propaganda ve ajitasyon konusuna da bu gözle bakmalıyız. Burjuvazinin büyük teknolojik ve parasal olanakları gözümüzü korkutamaz. Her ne olursa olsun, burjuvazi her alanda olduğu gibi, bu alandaki işlerini de parayla kiraladıklarına yaptırmaktadır ve sınıf çıkarları çok farklı olanlara yönelik yapmaktadır. Biz ise işlerimizi gönüllü sınıf savaşçıları olarak yapıyoruz ve kendi sınıfımıza, emekçi yığınlara yöneliyoruz. Bu farkın önemi büyüktür. Bu bilinçle gelecek işçi sınıfınındır, diyoruz.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

5(1). Kongre'nin yolundan komünist partisiyle silahlan!
Yıl:11, Sayı:299, 3 Şubat 1986

Haydar Kutlu'nun *Yol ve Amaç*'ın Temmuz sayısındaki yazısını çeşitli yönleriyle ele alan Çek-al'ın ikinci bölümünü yayınlıyoruz. Bu sayıda ulusal birlik, sınıf savaşı ve Kürt sorunu ele alınıyor, sivil toplumculuk konusunda resmi TKP yönetiminin tavrı sergileniyor.

Sosyal demokratlaşma sürecinde bir dönemeç daha II

ULUSAL BİRLİK SINIF SAVAŞI VE KÜRT SORUNU

Kutlu yığınları burjuvazinin kuyruğuna takmak için, basit siyasal yanılgılar nedeniyle değil, çok ciddi "teorik" nedenlerle uğraşıyor.

Kutlu Lenin'in "uluslar ve ulusal ilişkiler" teorisi diye birşeyden söz ediyor. Lenin'in böyle ayrı bir teorisi yoktur. Kutlu'nun Lenin'i çarpıtarak, onu basit bir sınıf uzlaşmacısı konumuna düşürerek türettiği "teori" kendisine aittir. Kutlu ayrıca Marks'ı ve Engels'i de çarpıtarak "teori"sini tamamlıyor. Bu "teori"yi şöyle özetleyebiliriz:

Yabancı baskının bulunduğu ve kapitalizmin yeterince gelişmemiş olduğu Türkiye gibi ülkelerde işçi sınıfı, sınıf çıkarları yerine "genel ulusal amaçlar" için savaşır ve bu uğurda ne kadar iyi savaşırsa, *Manifesto*'da da belirtildiği gibi, ulusun öncüsü olma görevini o kadar iyi yerine getirir. Ayrıca Türkiye'de Türk ulusal sorunu varken Kürt ulusal sorununa sıra gelmez.

Şimdi bu "teori"nin çeşitli sacayaklarına daha yakından bakalım.

Sınıfsalın rafa kaldırılması

Kutlu, sol hareketin "sınıfa karşı sınıf" anlayışını terketmesi gerekliliğinden söze başlıyor. Lenin'in "uluslar ve ulusal ilişkiler" teorisine atıf yaptıktan sonra şöyle diyor:

"Yaşanılan ortamda iki tür ilişki vardır. Toplumsal ilişkiler ve ulusal ilişkiler. Toplumsal ilişkiler, üretim, dağıtım, tüketim ilişkileri ile belirlenir. Üretimin karakterine bağlı olarak toplumsal denilince anlaşılan sınıfsal ilişkilerdir.

"Ulusal ilişkiler ise bu temele dayanmakla birlikte ondan görece bağımsızdır. Ulusal ilişkiler denilince ekonomi, politika, hukuk, bilinç, kültür, ahlak ve etnik özellikler akla gelir. Sınıf ilişkileri bu unsurlarla örülü durur.

"Ulusal düzeydeki ilişkiler yalnız ekonomik temele bağlı olarak değil, bu unsurların herhangi birinin, ya da uluslararası ilişkilerin değişimine göre değişebilir.

"Bu Leninci anlayışın tersinin tipik temsilcisi Troçki ve Troçkizmdir. Troçki, sınıfsalı ulusal çerçevede görememiş, köylünün rolünü reddetmiş ve aynı zamanda Komintern'in 'uluslararası olanın ulusal çerçeve içinde gerçekleşebileceği' görüşüne karşı çıkmış, uluslararasının, ulusal olmadan da varolabileceği tezini ileri sürmüştür." (Haydar Kutlu, *Yol ve Amaç*, sayı 9, s.20)

Bu söylenenlerin her cümlesinde çeşitli ölçülerde yanlış vardır ve bu yanlışların herbiri kendi içinde önemlidir, çünkü Kutlu'nun felsefi olarak da burjuvazinin safında durduğunu göstermektedir. Ancak, konumuzu dağıtmamak açısından biz burada her yanlışa değinmeyeceğiz, yalnızca genel eğilim olarak yanlışları vurgulayacağız.

Dikkat edilirse Kutlu "sınıfsal"ı üretim, dağıtım vb. düzeyine hapsetmektedir. Sanki siyasal düzeyde "sınıfsal ilişkiler" yoktur. Siyaset "ulusal ilişkiler" çerçevesindedir. "Ulusal ilişkiler" ise "sınıfsal"ın *tek ve ortak* üstyapısıdır. Yani, sınıfsal ilişkiler temelinde tek bir ulusal siyaset, ulusal bilinç, ulusal kültür, ulusal ahlak yükselmektedir. "Sınıf ilişkileri bu unsurlarla örülü durur." Sınıf bilinci, sınıf ahlakı vb. yoktur ama ulusal bilincin, ulusal ahlakın sınıf ilişkilerine etkisi vardır.

Bu söylenenlerin Marksizmle hiçbir ilgisi olmadığı gibi, herhangi bir tür teorisyenlikle de bir ilgisi yoktur. Kutlu, konuları karmaşıklaştırarak "çok derin bilgili adam" havalarında basit bir çarpıtma tezgahlıyor. Sınıf çıkarı, sınıf bilinci, sınıfsal siyaset vb. ne varsa bunları rafa kaldırmaya çabalıyor. Troçkizme ilişkin ettiği sözler de içerik olarak yanlıştır, palavradır. Troçki'nin köylünün rolünü doğru anlayamamasıyla "sınıfsalı ulusal çerçevede görememesi" arasında bir bağ yoktur. Adam sınıfların siyasal rollerini doğru değerlendirememiş. Kutlu'nun böyle ilgisiz bir biçimde Troçki'den söz etmesi, yaptığı çarpıtmaya karşı çıkan partilileri Troçkistlikle suçlama tehdidinden başka bir anlam taşımıyor.

Kutlu, yukarıda da belirttiğimiz gibi, tezgahladığı çarpıtmaya hem Lenin'i, hem Marks ve Engels'i iki ayrı açıdan, ama birbiriyle bağlayarak alet etmiş. Şimdi sırayla bunlara bakalım.

Türk ulusal sorunu

"Acaba kapitalizmin gelişme düzeyi ile ulusal düzeydeki ilişkiler arasında nasıl bir bağlantı vardır" diye sorduktan sonra Kutlu Lenin'in şu sözlerini aktarıyor:

"*Bu* ileri ülkelerde (İngiltere, Fransa, Almanya, vb.) ulusal sorun çok önceleri çözümlenmiştir: Ulusal birlik uzun zaman önce ömrünü doldurmuştur. *Nesnel olarak* başarılacak 'genel ulusal amaçlar' kalmamış-

tır. Bundan ötürü ulusal birliği 'kökünden havaya uçurmak' ve sınıfsal birliği kurmak şimdi ancak bu ülkelerde olanaklıdır. *Gelişmemiş* ülkeler ayrı bir konudur. Doğu Avrupa'nın tümü, sömürgeler ve yarı-sömürgeler bu guruba girer. ... Bu bölgelerde kural olarak *hâlâ* ezilen ve kapitalist açıdan gelişmemiş uluslar vardır. *Nesnel olarak* bu ulusların önünde başarmaları gereken ulusal amaçlar, özellikle *demokratik* amaçlar, *yabancı baskının ortadan kaldırılması* amaçları vardır." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.23, s.59)

Lenin'in bu sözleri "Marksizmin Karikatürü" başlıklı yazısından alınmıştır. Bu yazıyı Lenin Marksizmi karikatürize eden Kievski'ye karşı yazıyor. Şimdi Kutlu da Leninizmi karikatürize ediyor. Lenin'in bu sözlerinden hareketle Kutlu bugün Türkiye'de işçi sınıfının ulusal çıkarları savunması gerektiğini söylüyor.

Lenin, "genel ulusal amaçlar"dan, "yabancı baskının ortadan kaldırılması"ndan söz ederken, kapitalist açıdan gelişmemiş, sömürge ya da yarı-sömürge ulusların, hatta somut olarak 1916'daki Türkiye'nin *siyasal olarak bağımsız, ayrı devlet kurma* hakkından konuşuyor.

Kutlu, Lenin'in dediklerini iki düzeyde çarpıtıyor. Biri, "genel ulusal amaçlar"ın ayrı devlet kurmaya ilişkin olduğunu gizliyor. Bununla bağlı olarak ikincisi, kapitalist gelişme düzeyiyle "genel ulusal amaçlar" arasındaki ilişkiyi yok ediyor. Bunlara sırasıyla bakalım.

Lenin'in sözlerini aktardıktan sonra Kutlu şöyle demiş: "Günümüzde emperyalizmin (doğrudan ya da dolaylı) müdahalesi ile karşı karşıya olan her ülkede ulusal sorun vardır." (Haydar Kutlu, *agy*, s.20) Doğrudan müdahale, sömürge ya da yarı-sömürge olmayı içerir. Bunun bugünün Türkiye'siyle ilgisi olmadığı açıktır. Dolaylı müdahaleye gelince, bunun da Lenin'in aktarılan sözleriyle ilgisi yoktur.

Lenin, yukarıdaki sözlerin aktarıldığı yazıyı, ulusların kendi yazgılarını kendilerinin belirleme hakkı üzerine yazmıştır ve bu hakkın yalnızca ve yalnızca siyasal bağımsızlığa, ayrı devlet kurmaya ilişkin olduğunu yazıda defalarca yineliyor. Yani bugün Türkiye devriminin önündeki anti-emperyalist görevlerle Lenin'in dedikleri arasında bir bağlantı yoktur.

Nitekim Kutlu'nun "..." ile atladığı yerde Lenin tezlerde geçen ikinci ve üçüncü tip ülkelerden söz ediyor. Bu tezlere (Lenin, *agy*, c.22, s.150-151) baktığımız zaman görüyoruz ki, Doğu Avrupa'da Avusturya, Balkanlar ve Rusya ikinci tip, Çin, İran ve Türkiye de üçüncü tip ülkeler olarak sıralanıyor.

İkinci tip çokuluslu ülkelerdir ve burada Lenin ezen ulus proletaryasının ezilen ulusun ayrılma hakkını savunmasının çeşitli uluslardan proleterlerin birliği açısından önemini vurguluyor. Balkanlar'ın bu guruba girmesinin iki nedeni vardır: Birincisi, 1912-1913'teki Balkan savaşlarından sonra Balkanlar'da ulusal ayrımlara tam uymayan sınırların doğmasıdır. İkincisi, I. Dünya Savaşı'ndaki işgallerle bu sınırların da bozulup iyice karışmasıdır.

Üçüncü tip, yarı-sömürgeleri içeriyor. Yarı-sömürge, sömürgeleştirilmek üzere paylaşılmakta ve siyasal bağımsızlığını resmen yitirmekte olan ülke demektir. Nitekim Lenin'in verdiği üç örnek, Çin, İran ve Türkiye o tarihlerde sözde bağımsızdı ama çeşitli emperyalist ülkeler tarafından paylaşılmıştı. Türkiye'de ulusal kurtuluş savaşı buna karşı verildi ve bundan 60 küsur yıl önce siyasal olarak bağımsız ayrı bir devlet kuruldu.

Emperyalizm öyle bir sistemdir ki, güçlü zayıfı ezer. Ayrı devlet kurmak bunu önlemez. Nitekim Lenin de yazısında, ayrılma hakkının kapitalizmin doğasıyla çelişmediğini söylerken, bunu belirtiyor. Emperyalist sistemde güçlü güçsüzü, güçsüzün ayrı devleti de olsa ezer diyor ve bunun, Kutlu'nun getirdiği anlamıyla ulusal sorun çerçevesine girmediğini uzun uzun anlatıyor.

Emperyalist sistemde, güçsüzün ayrı devleti de olsa güçlü güçsüzü ezebiliyorsa, bu sorunun iki çözümü vardır: Biri ve sistem çerçevesinde olanı, güçsüzün güçlenip, yani emperyalistleşip, kendisinin başkalarını ezebilir duruma gelmesidir. İkincisi, güçsüzün emperyalist sistemden kopmasıdır. Bizim devrimimizin önündeki anti-emperyalist görevler nesnel olarak ikinci çerçeveye girmektedir. Kutlu'nun Türkiye için getirdiği "ulusal sorun" ise birinci çözümü varsaymakta ve sosyal emperyalistliğinin güçlü bir kanıtı olmaktadır. İleride değineceğimiz gibi, Kutlu'nun Kürt ulusunun ayrılma hakkına ilişkin olarak giriştiği manevralar da bununla bağlıdır. Şimdi yine bununla bağlı olarak Kutlu'nun kapitalizmin gelişme düzeyine ilişkin yaptığı çarpıtmaya gelelim.

Ulusal amaç: Emperyalistleşme

Kutlu, Lenin'in sözlerini aktarmadan önce, "acaba kapitalizmin gelişme düzeyiyle ulusal düzeydeki ilişkiler arasında nasıl bir bağlantı vardır" diye soruyor ama tam da bu sorunun yanıtını hasıraltı ediyor. Lenin'in sözünü aktardıktan birkaç paragraf sonra Kutlu şöyle demiş:

> "Tekelci sermaye uluslararası finans-oligarşisi ile sıkı bağ içinde bizim gibi ülkelerde ulusun iradesini hiçe sayıyor. Onu yok olmaya sürüklüyor. Bu durumda işçi sınıfı ulusal çıkarları, 'genel ulusal amaçları' kararlı bir biçimde savunan, ulusal sorunların çözüm yolunu gösteren bir sınıf ve hatta tek sınıf olarak ortaya çıktığında ulusun gözünde büyük bir saygınlık kazanıyor.
>
> "Böylece ancak 'dar sınıf' anlayışından, 'Troçkist', 'yarı anarşist' ya da 'ekonomist' hatalardan sıyrılarak işçi sınıfının öncülük, önderlik rolünün kavranabileceği, işçi sınıfının hegemonyası için doğru bir yolgösteride bulunabileceği kendiliğinden anlaşılabilir." (*agy*, s.20-21)

Emperyalist sistemde, güçsüzün ayrı devleti de olsa güçlü güçsüzü ezebiliyorsa, bu sorunun iki çözümü vardır: Biri ve sistem çerçevesinde olanı, güçsüzün güçlenip, yani emperyalistleşip, kendisinin başkalarını ezebilir duruma gelmesidir, İkincisi, güçsüzün emperyalist sistemden kopmasıdır. Resmiler birinci, biz ikinci yolu gösteriyoruz.

Aynı kavramı öncülük, önderlik, hegemonya diye üç kez yinelemek ve karşısındakileri Troçkistlikle, anarşistlikle vb. suçlama tehditleri savurmak Kutlu'yu kurtarmıyor.

Tekelci sermayenin varlığını Kutlu'nun bile kabul ettiği bir ülkede işçi sınıfının ulusal çıkarları, "genel ulusal amaçlar"ı savunmasını önermek sosyal emperyalizmdir. Bunun karşıtı, işçi sınıfını ille de tek başına savaşa sürmek anlamına gelmez. İşçi sınıfı ya ulusal çıkarları savunmak, ya da savaşta tek başına kalmak gibi bir açmazda değildir. Egemen olduğu için ulusal çıkarlara damgasını basan bir sınıf hariç, ezici çoğunluk işçi sınıfının bağlaşığıdır. İşçi sınıfının, kendi uzun erimli sınıf çıkarlarının yanısıra, bağlaşıklarıyla ortak devrimci çıkarları savunması yeter de artar bile. Bu nedenle Kutlu'nun Troçkistlikle suçlama tehditleri de boşunadır.

Ulus, kapitalist toplumun bir varoluş biçimidir. Kapitalizmin gelişebilmek için pazar birliğine gereksinimi vardır. Ulusal birlik bu gereksinimi karşılamanın en tipik biçimidir. İlk başlarda bunun önündeki engel feodalizmin dağınık yapısıydı. Emperyalizm çağında sömürgecilik de aynı engelleyici etkiyi yaptı. Her iki durumda da kapitalizmin, dolayısıyla sınıf çelişkilerinin ve sınıf savaşının gelişebilmesi için, "genel ulusal amaçlar" söz konusuydu. Ama çoktan bağımsız devletini kurmuş, başka ulusları baskı altında tutarak da olsa belli bir pazar birliği sağlamış ve kapitalizmin tekelcilik, finans-kapitalizm düzeyine ulaştırmış bir ülke için 'genel ulusal amaçlar'dan söz etmek düpedüz emperyalistleşmeyi savunmak demektir. Böyle bir ülke, artık ulusal değil, uluslararası birlik, yani başka pazarları da sömürme, onları da kendi pazarına bütünleştirme aşamasındadır. Kendinden daha güçlüler yüzünden bunu yapamıyorsa, bu emperyalist sistem içi çelişkiler çerçevesine girer ve bunda taraf tutmak işçi sınıfının, komünistlerin değil, ancak Haydar Kutlu gibi sosyal demokratlaşan sosyal emperyalistlerin işi olabilir. Kutlu'nun başta ulusal, toplumsal, sınıfsal ve uluslararası kavramları çevresinde yarattığı bulanıklık da, Lenin'i çarpıtması da, şimdi değineceğimiz gibi Marks'ı ve Engels'i çarpıtması da bu musibet işi becerebilmek içindir.

Ulusal Manifesto

Kutlu, işçi sınıfının öncü olabilmek için ulusal çıkarları savunması gerektiğini(!) söyledikten sonra hızını alamayıp *Komünist Manifesto*'yu da çarpıtmış:

> "*Komünist Manifesto*'da şöyle deniyor:
>
> " 'Proletarya herşeyden evvel politik egemenliği ele geçirmek, ulusun öncü sınıfı olmak için ayağa kalkmak, kendisini ulus haline getirmek zorunda olduğundan, bu kadarıyla onun kendisi, sözcüğün burjuva anlamında olmamakla birlikte ulusaldır.' " (*agy*, s.21)

Bu denli büyük bir utanmazlık görülmemiştir.

Marks ve Engels, "işçinin vatanı yoktur" diye başladıkları yukarıdaki sözlerde, işçi sınıfının ulusal çıkarları en kararlı biçimde savunarak öncü olmasını(!) değil, *kendi sınıf* çıkarlarını ulusun çıkarı durumuna yükseltmesini kastediyorlar. Marks ve Engels, *Manifesto*'da proletaryanın sınıf savaşımının özde değil, *biçimde* ulusaldır diye bas bas bağırıyorlar. Bunu da şöyle açıklıyorlar: "Doğal olarak her ülkenin proletaryası en başta kendi burjuvazisiyle hesaplaşmalıdır." (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, üç ciltlik, İng. basım, c.1, s.124)

Kutlu ise kendi burjuvazisiyle hesaplaşmayı gündemden teorik ve kalıcı olarak kaldırmak, işçi sınıfını burjuvazinin "ulusal" çıkarlarının kuyruğuna takmak için sahtekarlık yapıyor. Kutlu'nun bu sahtekar mantığı şöyle sürüyor:

"Burjuvazi tarihsel olarak, 'ulusun önderi olma' özelliğini yitirmiştir", "ulusal bunalım dönemleri işçi sınıfının bu rolü elde edebilmesi için en kritik dönemlerdir" ve "bir emperyalist savaş, tüm ulusu saran derin ekonomik sosyal bunalım, çöküş, faşist diktatörlük durumlarının ortaya çıkması ile oluşabilir". (*agy*, s.21)

Marksizm-Leninizme göre ulusal bunalım, daha doğrusu ulus çapında bunalım, devrimci durumun olgunlaşmış, buna ek olarak, devrimi başarabilecek güçte bir öznel ögenin oluşmuş bulunduğu, devrime beş kala durumudur. Marksizm-Leninizm soruna devrim açısından bakıyor. Oysa Kutlu bunu da ulusallaştırmış, soruna burjuvazinin zor duruma düşmesi açısından bakıyor.

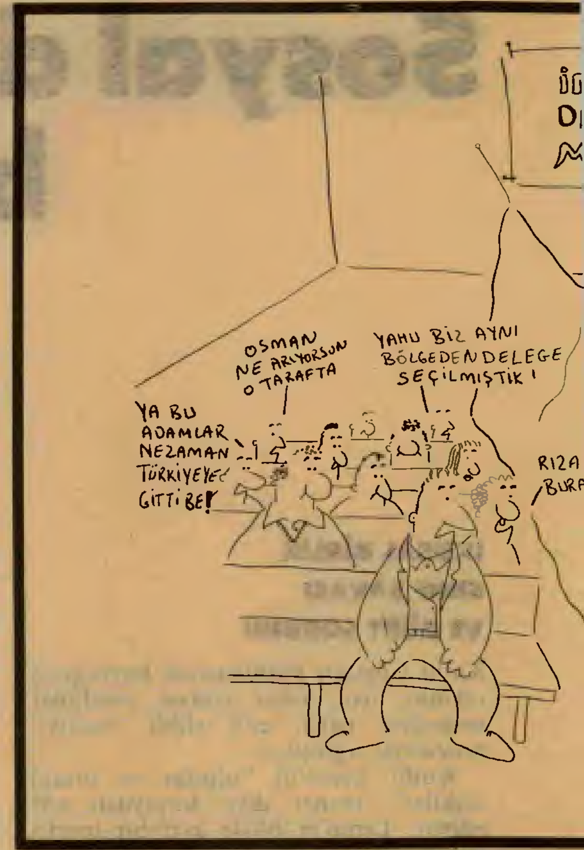
Kutlu'nun sıraladığı "ulusal bunalım"(?) örnekleri arasında devrimci durumun adı bile geçmiyor. Öte yandan, devrimci durumun olmadığı ama burjuvazinin zayıf kaldığı, faşist diktatörlük gibi bir ortam "ulusal bunalım" örnekleri arasına katılmış. Adam adeta oturmuş, "burjuvazi tarihsel olarak ulusun önderi olma özelliğini yitirmiş, bu zor gününde ona nasıl yardımcı olabilirim" diye düşünmüş ve işçi sınıfını burjuvazinin kuyruğuna takmak için her yolu denemeye karar vermiş! Hatta "ulusal bunalım"ın örnekleri arasında sayılan "bir emperyalist savaş" durumunda da işçi sınıfını "vatanı korumaya" hazırlamak için uğraşıyor:

> "İşçi sınıfı eğer ulusal çıkarların ... en kararlı ve gerçek savunucusu olarak ortaya çıkamazsa, hem enternasyonalist, hem de ateşli bir yurtsever güç olarak kendini ortaya koyamazsa öncülük rolüne hiçbir zaman hazırlanamaz." (*agy*, s.22)

Kutlu'ya göre işçi sınıfı hem ulusal çıkarları savunur, hem ateşli bir yurtsever güç olursa doğal olarak bir emperyalist savaş durumunda da en önde savaşır!

İşçi sınıfı doğup büyüdüğü toprakları sevmez, ülkesiyle ilgilenmez diye birşey yoktur, ama onun sevgisi de, ilgisi de enternasyonalist sınıf benliğinin prizmasından geçer. Ülke sınıf savaşımının siyasal, toplumsal, kültürel koşullarının en önemli bir parçasıdır. İşçi sınıfının ülkeye ilgisi bununla bağlıdır. Öte yandan, işçi sınıfının ülkeye duyduğu sevgi, hiçbir zaman kendi burjuvazisi ile sınıf düşmanlığının ve dünya işçi sınıfının öteki müfrezeleriyle sınıf birliğinin önüne geçmez, tam tersine bunları besleyecek bir içerik taşır. Bu nedenle, işçi sınıfı ülkesini sevse de "yurtsever bir güç" değildir ve Lenin'in deyimiyle "yurtseverlik" komünistin ağzına yakışmayan bir sözcüktür. Ama Kutlu'nun ağzına yakışıyor.

Kutlu Türkiye'de ikinci bir kurtuluş

savaşı başlatmış, sol hareketi nihilizmle suçluyor ve ulusal bilincin uyanışından söz ediyor:

> "Emperyalizm günümüzde ulusal bilincin uyanışının da düşmanıdır. Ulusal bilince karşı kozmopolitizmi yerleştirmeye çalışır. Yani emperyalizm ulusal bağımsızlığa, ulusal kültür ve değerlere, halkın iyi geleneklerine karşı ilgiyi köreltmeye ve kültürel ve ahlaksal yozlaşmaya dayalı, 'Amerikan yaşam tarzına' hayran bir düşünce geliştirmeye çalışır. Bu nedenle komünistler ulusal bilincin uyanışından korkmazlar." (*agy*, s.23)

Bir kez, Türkiye'de ulusal bilinç bundan 160 yıl önce uyanmış, epey süre

uyanık kaldıktan sonra özellikle devrimci durum yıllarında sınıf savaşının keskinleşmesiyle parçalanmış, iflas etmeye başlamıştır. Öyle ki faşizm de yeniden bir ulusal bilinç uyandıramamıştır. Şimdi Kutlu uyandırmaya çalışıyor. Burjuvazinin çöken ulusal değerlerine yani İstiklal Marşı'na, bayrağa vb. sahip çıkılsın istiyor. Zaten yeterince ulusçuluk taşıyan sol hareketi, nihilistlikle suçlayarak bu yönde daha çok yanlışa itmeye çalışıyor. Kutlu, ulusal bilincin iflas etmişliğinden korkan burjuvazi hesabına çalışıyor.

Nitekim Kutlu bir yerde şöyle demiş: "Bugün çok somut ortaya çıkmaktadır ki, doğru bir politika ile işçi sınıfımızın etrafında, emperyalizm, işbirlikçi oligarşi, yani bir avuç vatan satıcısı dışında ulusal birlik kurmanın olanakları vardır." (*agy*, s.22) İşçi sınıfı ulusal çıkarları savunduğuna göre, bu sözlerin tek bir anlamı vardır. Türkiye'de bugün ulusal birlik dağılmıştır. Kutlu dağılmış olan birliği, yeniden efendisi burjuvazinin etrafında oluşturmaya çalışıyor!

İkincisi, Kutlu'nun kafasında emperyalizmin kozmopolitizmine, "Amerikan yaşam tarzına" karşı beliren tek alternatif ulusal bilinç, ulusal yaşam tarzı. Komünistlerin kozmopolitizme karşı yanıtı ulusal bilinç değil, proletarya enternasyonalizmidir. Ama Kutlu ne komünist, ne de proletarya enternasyonalistidir. Şimdi Kürt sorununa gelelim ve bunun böyle olduğunu bir de o açıdan görelim.

Kürt ulusal sorunu

Öncelikle şunu belirtelim ki, Türk ulusal sorununun varolduğunu düşünen sosyal-emperyalist Kutlu'nun Kürt ulusal sorununa doğru yaklaşması beklenemezdi. Yaklaşmıyor da.

Kutlu'nun "ulusal birlik kurmanın olanakları"na ilişkin dediklerini aktarmıştık. Burada bu sözleri, ne yazık ki

yeniden ve ardından gelenlerle birlikte daha geniş aktarmak zorundayız:

"Bugün çok somut ortaya çıkmaktadır ki, doğru bir politika ile işçi sınıfımızın etrafında emperyalizm, işbirlikçi oligarşi, yani bir avuç vatan satıcısı dışında ulusal birlik kurmanın olanakları vardır. Bu yolla Türk ulusu aynı zamanda demokratikleşecektir. Bu süreç 'kapitalist ulus'un yerini 'sosyalist ulus'un alması sürecidir. Açık ki, böyle bir gelişme süreci, Kürt halkının tüm özgürlüklerini kazanması ile içiçe ve onun ulusal çıkarları ile tam uyum içindedir. Kürt halkının kendi kaderini belirleme hakkını tam benimsemiş ve bunu demokratik anayasa ile güvence altına almış olan Türk ulusu böylece demokratik bir nitelik kazanmış olacaktır. Söylediklerimiz aynı zamanda anti-emperyalist demokratik halk devriminin ancak iki halkın güçlerini birleştirmesiyle zafer kazanabileceği anlamına gelir." (*agy*, s.22)

Kutlu, "Türk ulusal sorunu"nu burjuvazinin etrafında ve doğal olarak bu kez emperyalistleşme amacı temelinde yeniden ulusal birlik kurarak çözmeye çabalıyor. Ama Kürt ulusal sorununa doğru yaklaşırken bu ulusal birlik birden sosyalist ulusal birlik oluveriyor.

Geçen sayımızdaki Çek-al'da olan "devlet-demokrasi" bölümünde Kutlu'nun devleti, devrimden çok daha önce, ulusal demokrasi aşamasında "baştan aşağı demokratikleştirdiğini" görmüştük. İlginçtir, Kürt sorununa gelince demokratikleşme de birden "kapitalist ulusun yerini sosyalist ulusun alması süreci"ne erteleniveriyor.

İlk bakışta Kutlu ayrılma hakkının savunusunu sosyalizme erteliyormuş gibi geliyor. Ama görüyoruz ki hiç de öyle değil. Hatta buna karşı sözler bile etmiş:

"...Hepimiz ulusal sorunda Kürt halkının ayrılma hakkından söz edip duruyoruz. Kürt halkının ayrılma ya da birleşme yolunda kullanacağı bu hak için, bu hakkın kullanılma koşullarını yaratmak için savaşılmazsa bu lafların 'şirin' görünmenin ötesinde ne anlamı var? Yoksa bütün bunlar ancak 'devrim'le mi gerçekleşir? Sosyalizmde mi olacak? O zaman (sosyalizm her nasılsa kurulduğu zaman, devrim her nasılsa yapıldığı zaman), tüm bunlara hiç gerek olmayacak. Sonuç şuna varır: Bu tür demokratik haklar kapitalizm çerçevesinde elde edilemez, sosyalizmde ise zaten kendiliğinden gerçekleşmiş olur." (*agy*, s.30-31)

Buradan iki sonuç çıkıyor:

Birinci sonuç, Kutlu'nun ayrılma hakkını sosyalizme ertelemeye karşı olduğudur. Eğer böyleyse neden Kürt halkının kendi kaderini belirleme hakkının benimsenmesi sosyalist ulusun oluşum sürecine bırakılıyor? Üstelik, yazıda Kutlu "burjuvaziden demokrasi beklenemez" tezine karşı da konuşuyor ve "ben demokrasi için çalışacağım diyen burjuvaziye hayır, sen gericisin, gerici kal denmez" diyor. (*agy*, s.24) Yine aynı soru. Eğer bu da böyleyse, neden burjuvaziye "demokrasi için çalıştığını Kürt sorununda göster" denmiyor? Sosyalist ulusun oluşum süreci nereden ve nasıl giriyor işin içine? Bunun yanıtını ileride göreceğiz.

Kutlu ayrılma hakkını sosyalizme erteleyememiş ama ertelemenin bir yolunu bulmuş. Yukarıdaki sözlerden çıkan ikinci sonuç da bu yola ilişkin ipucudur. Dikkat edilirse Kutlu, bugün bu haktan söz etmektense, bu hakkın kullanılma koşullarını yaratabilmek için "savaşmak"(!) daha önemlidir diyor. Ayrılma hakkının savunusunu bugünün gündeminden kaldırma gerekçesine giriş yapıyor. Şimdi bakalım nasıl bir gerekçe getirecek.

Bilindiği gibi Kürt ulusuna ayrılma hakkı resmilerin ve onların şürekasının güncel istemleri arasında yoktur. Acaba neden? Bu hak kapitalizm çerçevesinde ileri sürülemez bir hak olarak görüldüğünden değil:

"Kürt ulusunun ayrılma, kendi kaderini tayin hakkını, kapitalizm çerçevesinde ileri sürülmez bir hak olarak görmüyoruz." (*agy*, s.32)

Acaba güncel istemleri elde edilebilirlik ölçüsüne göre ileri sürüyorlar da ondan mı? Hayır, bu da değil:

"Biz güncel istemleri elde edebilirlik ölçüsüne göre ileri sürmüyoruz." (*agy*, s.31)

Neden biliyor musunuz? Reformizme kapılanmamak için! İşte burada Ortadoğu ve Balkanlar'ın en büyük hokkabazı Kutlu'nun mizah değeri en büyük çarpıtmasıyla karşılaşıyoruz.

Kutlu "...emperyalizm demokrasi ile uzlaşabilir ise demokrasiden vaz mı geçelim" diye soruyor ve Lenin'in şu sözlerini aktarıyor:

"Buna bakarak ancak, doğru dürüst düşünemeyenler ya da Marksizm hakkında hiçbir bilgisi olmayanlar, öyleyse cumhuriyet olmanın hiçbir anlamı yok, boşanma özgürlüğünün hiçbir anlamı yok, demokrasinin hiçbir anlamı yok, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının hiçbir anlamı yok sonucuna varırlar. Ama Marksistler demokrasinin sınıfsal baskıyı ortadan *kaldırmadığını* bilirler. Demokrasi sınıf savaşımını daha doğrudan, daha geniş, daha açık ve belirgin hale getirir. Gerek duyduğumuz şey de budur. (...) Yönetim sistemi daha demokratik hale geldikçe işçiler kötülüklerin kaynağının hak eksikliği değil, kapitalizm olduğunu daha iyi göreceklerdir.' (Lenin, *agy*, c.23, s.73)" (Kutlu, *agy*, s.31)

Kutlu bu sözlerden şu anlamı çıkarmış:

"Bu sözlerden de anlayabiliriz ki, komünistler için amaç olan tek tek şu ya da bu hakkın elde edilmesi sorunu değildir. Bu önemsiz değildir. Ama bununla sınırlamak, işte o çok korkulan reformizme kapılanmak olurdu. Asıl sorun bu haklar uğruna yığınların politik savaşıdır...

"(...)

"...Biz bugün hangi istemlerin politik güçleri ve en geniş yığınları mücadeleye çekebileceğini ve birleştirebileceğini düşünüyoruz. Örneğin Kürt ulusunun ayrılma, kendi kaderini tayin hakkını ...güncel istemler arasına koymayışımız yukardaki nedenledir. NATO'dan çıkma konusu da aynıdır." (*agy*, s.31-32)

Kutlu tek tek haklar için savaşmak reformizmdir diyerek ayrılma hakkını rafa kaldırıyor. Oysa Lenin ayrılma hakkının hiçbir anlamı yok diyenler, "doğru dürüst düşünemeyenler ya da Marksizm hakkında hiçbir bilgisi olmayanlar"dır diyor.

Kutlu sivil toplumcunun ta kendisidir. Devlet, yıkılmadan da üstelik uyuz ulusal demokrasi programıyla "baştan aşağı demokratikleştirilebiliyor"! İşte bu sivil toplumcuların yaratmaya çalıştıkları cici devlet hayalidir. Bu hayal "devrimci" bir kılıf altında sunulabilsin ve sol hareket de kuyrukta sıraya sokulabilsin diye bugünkü devlete "faşist diktatörlük" deniyor.

Lenin'in sözleriyle Kutlu'nun çıkardığı sonuç arasında uzak yakın hiçbir ilişki yoktur. Neden en geniş yığınları politik mücadeleye çekmek için ayrılma hakkını ve NATO'dan çıkmayı rafa kaldırmak gereksin? Çünkü Kutlu'nun sorunu en geniş yığınları en geniş burjuvaların kuyruğunda politik mücadeleye çekmektir. Kutlu yığınların burjuva politik güçlerden bağımsız savaşımını önlemek için elinden geleni yapıyor. İşlevi bu.

Kutlu yazının bir yerinde Lenin'den bir başka alıntı vermişti ve biz de bunu Kutlu'nun Lenin alıntılarını Leninci görünmek için nasıl ilgisiz bir biçimde kullandığına örnek göstermiştik. Nitekim burada Kutlu, Lenin'in o alıntıdaki fikrine tamamen ters düşmektedir. Fikir şu:

"... Emperyalizm altında politik demokrasinin tüm temel istemleri ancak kısmi olarak 'uygulanabilir'dir... Fakat bundan Sosyal Demokratlar (Komünistler — *İ.S.*) bu istemler için ivedilikle ve en kararlı bir şekilde savaşımı reddetmelidirler anlamı çıkmaz — böyle bir reddediş, burjuvazinin ve gericiliğin elinde oynamak anlamına gelir — fakat tam tersine bu istemler reformist biçimde değil, burjuva legalitesinin sınırları dışına çıkarak, onları parlamentodaki konuşmaları ve söz düzeyindeki protestoları aşıp, kırıp geçerek, yığınları belirleyici eyleme çekerek ve herbir temel demokratik istem için savaşımı proletaryanın burjuvaziye doğrudan taarruzuna, örneğin burjuvaziyi mülksüzleştirecek sosyalist devrime kadar, genişleterek ve yoğunlaştırarak, devrimci bir biçimde formüle edilmeli ve yürütülmelidir." (*agy*, s.30)

Bir kez Lenin burada açıkça söylüyor ki, demokratik istemler için en kararlı savaşımı reddetmek burjuvazinin ve gericiliğin elinde oynamaktır. Kutlu, bırakalım kararlı savaşımı, ayrılma hakkını gündemden kaldırıyor ve böylece burjuvazinin ve gericiliğin yalnız eline değil, ayağına bile oynamış oluyor.

İkincisi, Lenin, demokratik istemlerin reformist değil, devrimci bir biçimde, burjuva legalitesinin sınırları dışına çıkarak formüle edilmesi gerektiğini açıkça söylüyor. Kürt halkına ayrılma hakkı basit bir demokratik istem ama Türkiye koşullarında, bunu nasıl formüle edersen et, zaten burjuva legalitesinin sınırları dışında kalıyor. Bu nedenle Kutlu'nun bu istemi reformist bir biçimde formüle etmek gibi bir seçeneği yoktur, tek yolu bu istemi tümüyle gündemden kaldırmaktır. Böyle de yapıyor.

Kutlu'nun mantığına bakın.

Tek bir hakka takılıp kalmak reformizmdir diyor ama daha geniş değil, o hakkı dışlayan daha dar, düzey olarak o haktan çok daha geri bir çerçeve getiriyor. Yani doğru dürüst reformist bile olamıyor.

Ayrılma hakkını kapitalizm çerçevesinde elde edilmez bir istem olarak görmüyoruz diyor ama Türkiye kapitalizmi çerçevesinde öne sürmüyor. Demek istiyor ki, evet, teorik olarak kapitalizm çerçevesinde elde edilebilir ama bizim kapitalizm çerçevesinde elde edilemez. Sosyalist uluslaşma gevelemeleri de bu nedenledir. Kutlu bu hakkın Türkiye somutunda devrimle, sosyalizme bağlı olduğunu düşünüyor. Yukarıda sorduğumuz sorunun yanıtı budur.

İstemleri elde edilebilirlik ölçüsüne göre ileri sürmüyoruz diyor. Doğru, çünkü ayrılma hakkı elde edilebilir bir istem. Ama Türkiye'de ancak devrimle elde edilebilir bir istem. Kutlu ayrılma hakkının elde edilemeyeceğini düşündüğü için değil, elde edilebilme yoluna karşı olduğu için ayrılma hakkını rafa kaldırıyor.

Kutlu, önemli olan haklar değil, yığınların savaşıdır diyor. Doğru dürüst reformistler için bile bazı haklar önemlidir. Ama Türkiye gibi, basit demokratik hakların bile devrimle kazanılabileceği bir ülkede, hakların önemi adım adım geriye kayıyor. Dolayısıyla Kutlu ve tayfası, hakları bir yana bırakıp tamamen yığınların savaşımını engellemeye yönelik bazı dolaplar çevirmek zorunda kalıyor. Başka bir deyişle, düzgün reformizm bile yapamıyor.

Türkiye gibi kapitalizmin manevra alanının çok dar olduğu bir ülkede burjuvazi ikide bir çıplak diktatörlüklere başvurmak zorunda kalıyor. Burjuva reformizmi olması gereken sosyal demokrasi, pek bir reform yapamadığı için reformistlik de yapamıyor, dolayısıyla çabucak eskiyor ve kök salamıyor. Oportünizm ise, sosyal demokrasinin siyasal yelpazede boş bıraktığı yeri doldurabilmek için hızla evrim geçiriyor, sosyal demokratlaşıyor.

Sosyal demokrasinin çabucak eskime-

sine, oportünizmin hızla sosyal demokratlaşmasına yol açan neden, Türkiye'nin devrimci yazgısının da nedenidir. CHP'lerin, HP'lerin, SODEP'lerin, SHP'lerin, DSP'lerin ve resmi "TKP"lerin şansızlığı ile TKP-*İşçinin Sesi*'nin şansı aynı nedendendir. Türkiye emperyalistleşmedikçe bu neden değişmez. Bu yüzden burjuva reformizmi bile yapamayan sosyal demokrasi de hızla sosyal demokratlaşan oportünizm de, her biri kendi dillerinden, "emperyalistleşme", "ulusal birlik" diye allaha yalvarıyorlar. Onlar dualarını ededursunlar, devrim şansını gerçekleştirmek için biz yoğun çalışmalıyız.

Sivil toplumculuk

Yukarıda Kutlu'nun yalnızca devrimciliği silip atmakla kalmadığını, düzgün bir reformist platformda bile duramadığını, hızla kaydığını gördük. Resmi "TKP"nin çok ve giderek çoğalan programlılığı bunun somut yansımasıdır.

Gazetemizin 297. sayısındaki yazıda da belirttiğimiz gibi, Kutlu'ya göre bir demokrasiyi kazanma, bir demokrasiyi genişletme, bir de proleter demokrasisi durakları vardır. Bunlara paralel olarak, en azından üç demokrasi programı sayılıyor. Parti programında yer alan demokrasi, ulusal demokrasi ve ulusal demokrasinin bugünden kabul gören bölümü. (*agy*, s.17)

Bu üç demokrasi programına bir de Sol Birlik'inkini ve onun burjuva muhalefetin demokrasi asgari müştereğiyle ortak düşen bölümünü katarsak, demokrasi programları beşe çıkıyor. Ama haydi diyelim bunlar partinin programları değil, partinin üç demokrasi programı var.

Program sorununa devrimci aşama açısından bakarsak, bu üç program dörde çıkmaktadır. Devrime yaklaşım yolu(?) olarak sunulan iki demokrasi basamağı ve bundan ayrı olarak "iki aşamalı tek bir süreç olarak sosyalist devrim" (*agy*, s.16), yani dört basamak söz konusudur.

Basamaklar, duraklar, aşamalar ve bununla bağlı olarak programlar çoğaldıkça düzey düşüyor, istemler geriliyor. Bu gerileme artık reformizmde bile gerileme biçimini almıştır. NATO'dan çıkmak istemler arasında değildir. Ulusal demokrasi programında olan 1961 Anayasası istemi de DYP kuyrukçuluğunun doğal mantığı gereği, yalnızca 1982 Anayasası'nın değiştirilmesine, yani 1961 Anayasası ile 1982 Anayasası arasında bir yerlere kaydırılmıştır.

Programlar yalnızca bir ucundan geri kaymıyor. Kutlu'nun anlayışına göre demokrasi ile devrim birbiriyle bağlı olmadığı için, bir uçta demokrasi programları çoğaldıkça, öteki uçta devrim programları gündemden kalkıyor. Nitekim bugün resmi TKP'nin devrim diye bir sorunu yoktur. Kutlu'nun yazısından bu da açıkça ortaya çıkıyor.

Kutlu'ya göre "stratejik aşama", "iki aşamalı tek bir devrimci süreç olan sosyalist devrim"dir. Gelgelelim, "devrimin ya da sosyalizmin nesnel bakımdan olgunlaştığı " söylenemez. (*agy*, s.9) "Stratejik aşamanın hem nesnel, hem öznel koşulları henüz yeterli olmadığı için" iki aşamalı tek bir devrimci süreç olan sosyalist devrimin her iki aşaması da gündemden kaldırılmıştır.

Yanlış anlaşılmaması, ya da yanlış yorumladığımız sanılmaması için bir kez daha başka sözlerle yineleyelim. Kutlu, devrimin iki aşamasına birden stratejik aşama diyor ve ikisini birden gündemden kaldırıyor. Böylece resmilerin demokrasi programları çoğalırken, öteki uçta devrim programları tümüyle yok oluyor. Resmi TKP'nin resmen bugün devrim diye bir hedefi yoktur.

Bu veriyi bir kenara yazalım ve sivil toplumculuk konusuna yaklaşalım.

'Sivil toplum", 18. yüzyıl İngiliz ve Fransız düşünürlerinden ve Hegel'den kaynaklanmış bir kavramdır. Onların eksik, yanlış bıraktıkları yanları ayıklayarak, Marks ve Engels de bu kavramı kullanmışlardır. Çok kısaca şu anlama gelir: Üretim biçiminin gerektirdiği toplumsal örgütlenme. Bu toplumsal örgütlenme aileden, sınıfa kadar çeşitli birimleri içerir ve egemen sınıfın çıkarları doğrultusundadır. Siyasal örgütlenme olan devlet de sivil toplumun bir yansıması olarak, egemen sınıfın örgütüdür. Sivil toplumda çıkarları çelişen sınıflar olduğu gibi, bireyle toplumun çıkarları da çelişir. Bu nedenlerle komünizm, sivil değil insani toplum olacaktır.

"Sivil toplum"un Marksist anlayışı bundan çok daha iyi, geniş ve uzun anlatılabilir ama konumuz açısından buna hiç gerek yoktur. Zira bugün Türkiye'de "sivil toplumcu" diye ortaya çıkanların Marksist anlayışla özde hiçbir ilgileri yoktur. Onlar yalnızca bir Marksist kavramın sömürüsünü yapıyorlar. Dolayısıyla asıl bunların kimliğine değinmek gerek.

Bugün Türkiye'de geniş bir "sivil toplumcu" yelpaze vardır. Bu yelpaze, *Yeni Gündem* çevresindeki burjuva sosyalistlerinden *Milliyet* yazarı Mehmet Barlas gibi liberallere kadar uzanıyor. Hatta Cindoruklar bile açık adını koymadan "sivil toplumculuğa" oynuyorlar.

Özde bunların hepsinin dediği şudur: Türkiye'de sivil toplum gelişmediği için siyasette devlet çok ağırlıklı rol oynuyor, ordu ikide bir darbe yapıyor, sivil toplumun kendi kendini yönetmesine fırsat bırakmıyor. Bu nedenle biz devleti devreden çıkarmak istiyorsak, herşeyden önce sivil toplumu geliştirmeliyiz. Sorun sivil toplum içindeki sağ-sol kutuplaşması değildir. Bunu bir kenara bırakıp, sağ-sol arasında "uygar" ilişkilerin olabileceğini gösterelim. Bunun için de bütün toplum olarak, "demokratik işleyişler" temelinde anlaşıp devleti hizaya sokalım. Nitekim Türkiye bu alanda bir sıçramanın eşiğindedir. Demirel bile demokrasiyi savunuyor. Sağcı Cindoruk'la "solcu"(!) Rahşan Ecevit el sıkışıyor...

Türkiye gibi kapitalizmin manevra alanının çok dar olduğu bir ülkede burjuvazi ikide bir çıplak diktatörlüklere başvurmak zorunda kalıyor. Burjuva reformizmi olması gereken sosyal demokrasi, pek bir reform yapamadığı için reformistlik de yapamıyor, dolayısıyla çabucak eskiyor ve kök salamıyor. Oportünizm ise, sosyal demokrasinin siyasal yelpazede boş bıraktığı yeri doldurabilmek için hızla evrim geçiriyor, sosyal demokratlaşıyor.

Görüldüğü gibi "uygarlık", "demokrasi" vb. sınıf uzlaşmacılığının kod adı olmuştur. Ecevit sözde "sol" olarak el sıkışıp canlı uzlaşma propagandası yapmaktadır. Devlete "karşı" konuşulmasına gelince, bugün bu, ordusuyla, polisiyle, yargı organlarıyla, cumhurbaşkanıyla ve herşeyiyle itibarını tamamen yitirmiş olan devleti korumanın tek geçerli yoludur. Bu adamlar sınıf uzlaşmacılığı fikirleri yayarak, devletin sınıfsal karakterini gizleyerek, sanki sınıflar uzlaşınca bundan yeni ve cici bir devlet doğacakmış süsü vererek kapitalizmi ayakta tutmaya çalışıyorlar. Zaten bugün Türkiye'de "demokrasi", bir de kapitalizmin kod adı gibi kullanılıyor. Örneğin, işçi hakları bu kadar kısıtlanırsa patlama olur ve "demokrasi" zarar görür diyorlar. Gerçekte şu bizim kapitalizm yıkılır demek istiyorlar.

Bu "sivil toplumcular"ın bir özelliği de asker-sivil ayrımı üzerinde oynamalarıdır. Bunların hepsi militarizme karşı(!) kesildiler. Ama militarizme karşı olmak ordunun kışlasına çekilmesiyle özdeşleştirildi. Sanki ordu kışlasına çekilirse militarizm olmayacak. Olmasına olacak ama bugün özel olarak itibar krizi içinde olan orduyu kurtarmanın da tek yolu böyle konuşmaktır. Ne yapsınlar, düzenlerini kurtarmak için çabalayıp duruyorlar.

Onların böyle çabalamaları çok olağan. Burada bizim vurgulamak istediğimiz Kutlu'nun da aynı suda çırpındığıdır.

Kutlu, DYP-ANAP ortaklığına dayanacak bir hükümete, diktatörlüğü geri çekme-kaldırma formülü diyor ve bu durumda yalnızca kılıçların, apoletlerin gözükmeyeceğini, değişenin yalnızca bu olacağını söylüyor. Bunları derken, bir parantez açmış, sivil toplumcularımız bilmeden de olsa böyle bir yola hizmet ettikleri için yanlıştırlar diye bir eleştiride bulunmuş. Ama Kutlu'nun kendisi sivil toplumcunun ta kendisidir.

Devlet, yıkılmadan da üstelik uyuz ulusal demokrasi programıyla "baştan aşağıya demokratikleştirilebiliyor"! İşte bu sivil toplumcuların yaratmaya çalıştıkları cici devlet hayalidir. Bu hayal "devrimci" bir kılıf altında sunulabilsin ve sol hareket de kuyrukta sıraya sokulabilsin diye bugünkü devlete "faşist diktatörlük" deniyor.

Burjuvazinin demokrasi asgari müştereği içinde militarizme karşı olmak da vardır. Cindoruk zaten Kutlu gibileri böyle desinler diye o sözleri ediyor. Kutlu da görev bilinciyle hemen işlevini yerine getiriyor ve böylece orduyu kurtarmak kampanyasına katkıda bulunuyor. Ancak, "bilmeden yanlış yapan"(!) bazı sivil toplumculardan farklı olarak, Kutlu, ANAP-DYP ortaklığının orduyu, devleti bugün içinde bulunduğu tehlikeden hiç mi hiç kurtaramayacağını düşünüyor. Yine de Kutlu'nun farklılığı koyuştaki "uygarlığı" bile onun nasıl aile içinde konuştuğunu gösteriyor.

Kutlu'ya göre burjuvazinin bir demokrasi asgari müştereği ortaya koyabilmiş olması ülke tarihinde yepyeni bir olgudur. İşte bu da sivil toplumun bir aşama kaydetmek üzere olduğunu, bu sıçramada bizim bayat Demirel'in bile nasıl kıymete bindiğini gösteriyor. "Dün birbirinden ayrı yürümüş olan ulusal ve demokrat güçler birleşebilir ve durumu değiştirecek muazzam bir güç yaratabilirler." (*agy*, s.33) Eh böyle bir muazzam güç söz konusuyken, resmi TKP'nin devrim programına neden gereksinimi olsun? Hem daha sivil toplum bu aşamayı yeni kaydedecekken. Türkiye sosyalizm için, iki aşamalı tek bir süreç olan sosyalist devrim için nesnel bakımdan olgun sayılabilir mi? Elbette sayılamaz.

Bütün bunları sıralayan Kutlu, "partimizin politikası gerçek bir sınıf açısına dayanır" diyor. (*agy*, s.32) Gerçekten de öyle. Resmi TKP'nin politikası, şu sıralarda ağırlığıyla sivil toplumculuk biçiminde ortaya çıkan burjuva sınıf açısına dayanıyor. "TKP" adı, Marks, Engels ve Lenin alıntıları işte bu olguyu gizlemek için, bilinçli ve planlı olarak incir yaprağı gibi kullanılıyor.

IV.
SONUÇ

Bugün resmi TKP, kullandığı "TKP" adı, Marks, Engels, Lenin alıntıları ve içinde bu gidişe karşı sesini yükseltmeye başlamış bazı muhalefet gurupları olmasa düpedüz sosyal demokrat bir partidir. Ama sıraladığımız nedenlerle henüz sosyal demokrat değildir.

Biz burada bu garip partiye ilişkin bazı noktaları vurgulamak istiyoruz.

Bir kez, bu parti örgütsel açıdan da komünist partisiyle uyuşmayan bir durumdadır. Tekten ilişkiler yoluyla "örgütlülük" sürdürülüyor. Bunun da ötesinde, bir kongre toplamışlardır ki hiçbir açıdan partinin en yüksek organı olduğunun tek bir belirtisi yoktur.

Sözde konspirasyon adına, gerçek konspirasyon açısından çok daha sakıncalı bir yöntemle Türkiye delegeleri ayrı oturtulmuş. Sorunları bazı kişileri "Türkiye delegesi" olarak lanse etmekmiş. Ama sesler bunu da açığa çıkarmış.

Program partiler arasında tartışılmamış. Partizan kliğinin bir ferdi tartışılmadığını kabul ediyormuş. Kendisiyle konuşanlar içeriden kongre belgeleri kitabını getirip, tartışıldığını yazan cümleyi göstermişler. Dizgi yanlışı olduğunu söylemiş. Dizgi yanlışı hâlâ düzeltilmedi. Gerçekte tartışılmamış programa tartışıldı havası veriliyor.

Yine konspirasyon adına merkez komitesi ad okunmadan seçilmiş. Hiçbir kongre adını bilmediği kişileri gerçek anlamda seçemez. Bu da bir sahtekarlıktır.

Bütün bunlar arka arkaya sıralanınca ortaya şu çıkıyor ki, kongre bu partinin en yüksek organı değildir. Öyleyse en yüksek organ nedir? Partizan kliğidir. O zaman da bu komünist partisi örgütü değildir. Sanki Bolşevikler hiç konspirasyondan anlamadıkları için, ya da Rusya'da güllük gülistanlık koşullar olduğu için böyle "konspirasyon" önlemleri almayı akıl edemediler!

Vurgulamak istediğimiz ikinci nokta, partizan kliğinin sosyal demokratlaşması karşısında burjuvazinin tutumuna ilişkindir. *Tercüman* gazetesi ikide bir, "Haydar Kutlu yönetiminde güçlenen Londra kanadı"ndan söz ediyor. Bununla bir mesaj veriyor. Çok sağa kaydınız, TKP-*İşçinin Sesi* güçleniyor demek istiyor. Gerçekten de bu durumuyla partizan kliği, burjuvazinin ondan beklediği işçi sınıfını yolundan çıkarmak işlevini göremez. Nitekim işçi sınıfının ileri kesimleri arasında Demirelci siyasete karşı homurtular yükselmektedir.

Bu durumda partizan kliğinin değiştirilmesi bir olasılıktır. Ama böyle bir değişme olursa diye bugün ağzını açmayıp kenarda yedek olarak, yönetim alternatifi olarak bekleyen tatlı su kurnazı "muhalefet" gurupları hiç heveslenmesinler. Resmi TKP'nin bugünkü akıl almaz durumu karşısında ağzını açmadan durabilen herhangi bir klik, başa da gelse, partizandan daha başarılı bir işlev göremeyecektir. Öte yandan bugün sesini yükselten yoldaşlar, bu yolda içtenlikle yürürlerse, açık savaşım içinde ilerleyip, burjuvazinin istediği işlevi zaten görmeyeceklerdir. Türkiye burjuvazisinin Batı tipi demokrasiyi getirmesini, sosyal demokrasiye kök saldırmasını engelleyen aynı açmaz, güvenilir bir oportünizmin uzunca bir süre belli bir düzeyde tutulabilmesini de engelliyor.

Vurgulamak istediğimiz üçüncü nokta Sovyetler'in tutumuna ilişkindir. Resmi TKP kendine komünist diyen herkesin tiksinmesi gereken bir sosyal demokratlaşma sürecindedir. KP adıyla varlık sürdürebilmesinin, bir hiç olmamasının tek nedeni Sovyetler Birliği'nin ona kazandırdığı resmiyettir. Sovyetler Birliği Demirel başa gelirse Türkiye'yle daha iyi ticaret yapabileceğini düşünebilir. Ama böyle bir düşünceyle dünya devriminin, Türkiye devriminin çıkarlarını göz ardı etmeye hakkı yoktur. Gerçekte şu ya da bu Sovyet yönetiminin Sovyetler Birliği'nin temel ve uzun erimli çıkarlarını göz ardı etmeye de hakkı yoktur. İnanarak ya da taktik olarak Sovyetler'i partizan kliğinden habersiz gösterenler ne derse desin, ne yazık ki gerçek onların dediği gibi değildir.

Atılım *yazarı R. Doğan'a göre, DYP küçük burjuva demokrat bir akımmış!*

M nş vik ataların k mikleri sızlayacak

Metin Yener

Atılım'ın son sayılarını insanın midesi kalkmadan okuması zor olmaya başladı. Bu yazıda *Atılım*'ın 1 Ocak sayısında çıkan Reşat Doğan, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Büro üyesi imzalı bir yazıdan örnekler vereceğiz. Yazıya teorik yanıt vermek gibi bir amacımız yok. Sadece, resmi yönetimin, son vardığı aşamada artık menşevik atalarının bile kemiklerini sızlatacak düzeye ulaşmış ihanetine birkaç yeni örnek vereceğiz.

Yazı resmi TKP MK 5. Plenumu'nun yayınladığı "TKP' nin Barış, Ulusal Güvenlik ve Ulusal Egemenlik Alternatifi" adlı çağrısının gerekçelerini açıklıyor.

Yazıda önce ulusal güvenliğimize temel tehlikenin ABD' den kaynaklandığı, zavallı Türkiye'nin bölgede oynayacağı rolü kendisinin belirleyemediği çok acıklı bir dille uzun uzun anlatılıyor. Bu duruma yalnızca bizim resmiler değil "başkaları" da üzülüyormuş. Bu içler acısı durumdan kurtulmak için resmilerimiz bir alternatif bulmuşlar.

Resmilerimize göre içler acısı durum özetle şöyle: "Hiçbir komşumuzla ilişkilerimizi egemence, kendi 'ulusal çıkarlarımız' temelinde düzenleyemiyoruz. ... Bir ülkenin komşularıyla ilişkilerinde sorunlar olması normal birşeydir. Anormal ve tehlikeli olan, bu sorunların her an savaşa yol açabilecek gerginliklerle yüklü olması ve *en önemlisi* bu gerginliklerin başkalarınca o ülkenin kendi iradesi dışında körüklenmeye açık olmasıdır." (abç) Komşulara saldırmak, savaş gerginliği içinde olmak kötü şeyler ama en kötüsü bunun ABD eliyle yapılıyor olması. ABD eliyle olmasa yine de anlaşılır birşey, nasıl olsa herkesin kendi komşusuyla arası bozuk olabilir. Pes doğrusu!

Bu Türkiye burjuvazisine her türlü pisliği yapması için açık bono vermek değil de nedir? Resmiler, finans-kapital Kıbrıs'ı işgal edince de finans-kapitale değil işte ABD karıştı diye ABD'ye kızmışlardı. Ecevit'i temize çıkarmak için döktükleri dilleri kimseler unutmadı. Ancak dün açık bono sadece Ecevit'e veriliyordu. Bugün ise cepheye yeni kazanılmaya çalışılan diğer "politik güç ve çevre"lere de bu açık bono veriliyor ve verilmesi de açık açık savunuluyor. Sosyal demokrasiye ilerici nitelikler bahşedip devrimci durumu satmanın vebali daha omuzlarındayken şimdi artık açıktan finans-kapitale ilerici misyonlar yüklemeye başladılar. Ama neyse, biz Reşat Doğan'ın dediklerine bakmaya devam edelim. Kendisi vardıkları noktayı ve varoluş nedenlerini bizden daha iyi anlatmış.

"Türk-Amerikan ilişkileri ise, 12 Eylül'den bu yana, ne yazık ki tamamen uyduluk ilişkileri haline gelmiştir.

"12 Eylül'den önce, Atatürk döneminin barışçı dış politikasından oldukça uzaklaşmış, Amerikan dayatmalarına açık bir dış politika izleniyordu. Ama yine de bu politika NATO içinde kimi manevralar yapmayı, günün gereklerine bir ölçüde olsun ayak uydurmayı dikkate alıyordu."

Dünün eli kanlı Demirel'i bir anda NATO'ya, Amerikan dayatmalarına karşı "ulusal çıkarlarımızı" savunan, en azından dikkate alan bir kahraman(!) oluverdi. Yoruma gerek yok.

R. Doğan'ın yazısının tek doğru yeri bir Lenin alıntısı. Ama Lenin ne demiş, R. Doğan ne anlamış ona bakalım. Lenin alıntısı şöyle:

" 'Emekçilerin ülkesi yoktur' sözü gerçekten *Komünist Manifesto*'da söylenmiştir. ... Ancak buradan ... proleteryanın yaşadığı ülkeye — monarşik Almanya mı, cumhuriyetçi Fransa mı yoksa despotik Türkiye mi — kayıtsız kalması sonucu çıkmaz. Anayurt, yani belirli bir politik, kültürel ve sosyal çevre, proletaryanın savaşımında güçlü bir etmendir. ... Proletarya savaşımının politik, sosyal ve kültürel koşullarına kayıtsız kalamaz. Ancak bir sosyal demokratın (komünistin — *İ.S.*) dudaklarında oldukça uygunsuz duran bir tür burjuva 'yurtseverlik'ten ötürü değil, yalnızca kendi sınıf savaşımını etkilediği *ölçüde* ülkesinin yazgısı proletaryayı ilgilendirir." (Lenin'den aktaran R. Doğan, Lenin *Toplu Yapıtlar*, İng. basım, c.15, s.194-195)

R. Doğan Lenin'den kendi verdiği bu alıntıdan şunları anlamış: "Eğer bugün olduğu gibi anayurt, proletaryanın savaşımının koşulları, bir ateş çemberine itilme tehlikesindeyse, bu tehlikenin önüne geçmek için en başta komünistler öne atılırlar. Türkiye Komünist Partisi de öyle yapıyor." Biz de zaten resmi TKP'nin tam da öyle yaptığını söylüyoruz. Şimdilik "tehlikenin önüne geçmek" gerekçesiyle kuyrukçulukta "öne" atılıyorlar. Tehlike gelirse, Demirel'in "önderliğinde" "anayurdu savunmak" için öne atılacaklar! Burjuvazinin yüreğine su serpilsin, resmi TKP varoldukça, anayurda gelecek herhangi bir saldırıda burjuvazi kendini yalnız hissetmeyecek!

Lenin'in alıntısından hareketle böyle bir yorum yapabilmek basit bir çarpıtma değil, Lenin'e yapılmış aşağılık bir hakarettir. Aynı alıntıyı bir-iki paragraf üzerinden ama bu kez noktalı yerleri de doldurarak bir de biz verelim. Yapılanın sadece basit bir çarpıtma değil, düpedüz sahtekarlık, yalancılık olduğunu ve Lenin'e kasıtlı çamur atıldığını göstermek halkın savaşımının satılmasını engellemek için devrimci bir görev olmuştur.

"...Eğer savaş ilan edilirse Sosyal Demokratların (Komünistlerin — *İ.S.*) nasıl davranacağı konusunda Alman Sosyal Demokratların Bebel ve Vollmar'ın başını çektiği çoğunluğu, Sosyal Demokratların (Komünistlerin — *İ.S.*) ülkelerini saldırıya karşı korumak zorunda olduğu ve bir 'savunma' savaşında kaçınılmaz olarak yer alacakları görüşüne sıkı sıkıya sarılıyorlar. Bu konum Vollmar'ın Stuttgart'ta 'insanlığa olan tüm sevgimiz bizi iyi Almanlar olmaktan alıkoyamaz' diye duyurusunu getirdi. Diğer yandan Sosyal Demokrat temsilci Noske de, Reichstag'da Almanya'ya karşı bir savaş karşısında 'Sosyal Demokratların silahlarını omuzlamakta olan burjuva partilerden geri kalmayacaklarını' duyurdu. Buradan 'Almanya'nın olabildiğince silahlanmasını istiyoruz' diye açıklamaya gidebilmesi için Noske'nin sadece bir adım daha atması gerekiyordu.

"Diğer kutupta ise Herve destekçilerinin küçük gurubu var. Proletaryanın anavatanı yoktur diye tartışırlar. Dolayısıyla tüm savaşlar kapitalistlerin çıkarınadır. Dolayısıyla proletarya her savaşa karşı çıkmalıdır. Proletarya her savaş ilanını askeri bir boykot ve ayaklanmayla karşılamalıdır...

"(...)

"İlk önce yurtseverlik üzerine birkaç görüş. 'İşçilerin vatanı yoktur' sözü *Komünist Manifesto*'da gerçekten söylenmiştir. Volmar, Noske ve ekibinin tutumlarının *enternasyonal* sosyalizmin bu en temel ilkesine vurduğu da doğrudur. Ama bundan Herve ve izleyicilerinin proletaryayı yaşadığı ülke — ister monarşik Almanya, cumhuriyetçi Fransa veya despotik Türkiye olsun — ilgilendirmez demeleri doğrudur sonucu çıkmaz. Anavatan, yani varolan politik, kültürel ve sosyal çevre, proletaryanın sınıf savaşında önemli bir faktördür. Ve eğer Vollmar'ın proletaryanın 'anavatana' karşı bir çeşit 'gerçek Alman' tavrını koyması yanlışsa, Herve'nin de proletaryanın kurtuluşu savaşında bu denli önemli bir faktöre affedilmez ölçüde kayıtsız tavır koyması o denli yanlıştır. Proletarya savaşımının politik, sosyal ve kültürel şartlarına kayıtsız kalamaz, bundan dolayı ülkesinin kaderine de kayıtsız kalamaz. Ama ülkenin kaderi proletaryayı yalnızca sınıf savaşımını etkilediği *kadarıyla* ilgilendirir yoksa bir Sosyal Demokratın (Komünistin — *İ.S.*) ağzına yakışmayan bir burjuva 'yurtseverlik' uğruna değil." (Lenin, *agy*, c.15, s.193-195)

Şimdilik "tehlikenin önüne geçmek" gerekçesiyle kuyrukçulukta "öne" atılıyorlar. Tehlike gelirse, Demirel'in "önderliğinde" "anayurdu savunmak" için öne atılacaklar!

Lenin aynı yazıda proletaryanın her savaşa karşı ayaklanmasını önererek Herve'nin proletaryanın elini bağladığını, bunun "kahramanca aptallık" olduğunu, Vollmarlarınkinin ise "oportünist ödleklik" olduğunu söylüyor.

R. Doğan sanki aynı sayfada Lenin, Vollmar ve Noske'nin oportünizminin boyutlarını göstermek için "sosyal demokratlar silahlarını omuza almakta burjuva partilerinden geri kalmayacaklardır" demelerinden hiç bahsetmemiş gibi, alıntının hemen ardından "...bu tehlikenin önüne geçmek için en başta komünistler öne atılırlar" diyor.

Artık resmiler menşevik atalarına bile yüz çevirdiler. Şimdi artık Kemal kuyrukçuluğunu da aşıp Demirel gibi ustaların canı sıkılmasın diye uğraşıyorlar. "Biz aynı zamanda dün ve bugün, bağımsız, özgür, egemen, demokratik bir Türkiye için, sosyal adalet ve ilerleme için savaşmış ve savaşan herkese değer biçiyor, derin bir saygı besliyoruz." Siz "herkese"yi Demirel'e diye okuyun.

Lenin'e bunca küfür edip, Demirel'e yarı beline kadar eğilip selam gönderen R. Doğan, kimlerle işbirliği içinde olduklarına dair teminatlar vermeye devam ediyor. Önce Haydar Kutlu'yu sokuyor devreye: "İşte biz böylesine geniş bakarak, dün ve bugün ileri, demokrat, yurtsever her düşünce, akım ve harekete sahip çıkıyoruz. Bütün bu ilerici, demokrat, yurtsever akımların yandaşı bütün güçlerle birlikte yürümeyi öneriyoruz." Kutlu böylece Demirel'i de işe katarak ne kadar *geniş* olduklarını söylemiş ama belki iyi anlaşılamamıştır diye Reşat Doğan bir kez daha kimlerle birlikte olduklarını açıklıyor:

"Bugün bizim gibi, Türkiye'nin ulusal güvenliğini korumak için NATO'dan çıkmasını amaçlayan güçlerden, *NATO içinde kalınarak* barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin gözetilmesini savunan güçlere kadar çok geniş güçler Amerikan askersel doktrinlerinin ve dayatmalarının reddedilmesi isteminde birleşiyorlar.

"TKP bütün bu güçlerin ... birleşmeleri gerektiği ve birleşebilecekleri görüşündedir." (abç)

Bu görüşler NATO'ya bayrak açmış bir emekçi halkın bebelerinin uykusuna bile ancak kabus olarak girer. Bu yetmiyormuş gibi, R. Doğan hiç utanmadan bu satışın gerekçesine yine dönüp Lenin'i alet ediyor:

"Bu yakınlaşmayı desteklemek ve yakınlaşanları dostça selamlamak yetmez. Görevlerinin bilincinde olan bir politikacı, eğer bu türden bir yakınlaşmanın ciddi ve derin tarihsel nedenleri bulunduğuna inanıyorsa, geniş küçük burjuva demokrat yığınlarının tek tek katmanları ve gurupları arasında bu yakınlaşmayı uyandırmayı da öğrenmelidir."

Bu yazıyı okuyan DYP'li çıkarsa herhalde "vay sen bize nasıl küçük burjuva dersin" diye R. Doğan'ın boğazına sarılır. Ama orası R. Doğan'ın kendini ilgilendirir. Bizi ilgilendiren onun yaptığı çarpıtmadır. Lenin küçük burjuva demokratları ile olan ilişkileri anlatıyor ve buna ilişkin olarak bile, "eğer bu türden bir yakınlaşmanın ciddi ve derin tarihsel nedenleri" varsa diye vurguluyor. R. Doğan ise DYP'yi küçük burjuva demokratı gösteriyor ve Lenin alıntısını, derin ve ciddi hiçbir tarihsel nedeni olmayan bir kuyrukçuluğun gerekçesi olarak kullanıyor. Böylece burjuvaziyle olan derin ve tarihsel bağlarını da güzel açığa koyuyor.

R. Doğan'ın yazısında kaynağı 191. cilt diye yanlış dizilmiş. Bu alıntıyı 28. ciltte bulduk ve bu zihniyetin vehametine yine çok güzel bir örnek oluşturduğunu gördük. Alıntıyı bir kez daha okuyalım:

"...Proleter devrimimizin Menşevik ve Sosyalist Devrimci demokratlarla ayrılıklarının özellikle keskin olduğu dönemi tarihsel olarak gerekli bir dönemdi. Bu demokratlar düşman kampına kayıp da *burjuva ve emperyalist* demokratik cumhuriyeti yeniden kurmaya yeltendiklerinde onlara karşı amansız bir savaşım vermeyi boşlamak imkansızdı. Bu savaşımın birçok belgisi artık donmuş, katılaşmıştır ve yeni dönemi doğru değerlendirip avantajlarından etkili yararlanmamızı *engellemektedir.* Bu yeni dönemde bu demokratlar arasında cephe değiştirme başlamıştır. Bize doğru bir değişme, rastlantısal değil, uluslararası durumun koşullarında derin kökleri olan bir değişim.

"Bu cephe değiştirmeyi desteklemek ve bunu yapanları dostça selamlamak yetmez. Ne istediğini iyi bilen bir politikacı, böyle bir dönüşümün ciddi ve derin tarihsel nedenlerinin varolduğuna ikna olmuşsa, geniş küçük burjuva yığınların çeşitli gurup ve kesimlerinde bu cephe değişimini gerçekleştirmeyi öğrenmelidir." (Lenin, *agy*, c.28, s.190-191)

Lenin, üstelik devrim sonrası bir dönemi anlatırken, küçük burjuva diyerek Menşevik ve Sosyalist Devrimcilerden bahsediyor. Bunların devrim sonrasında proletaryaya doğru dönüşünü anlatıyor. Biz ise böylelikle R. Doğan'dan DYP'nin neredeyse menşevik olduğunu öğrenmiş oluyoruz. Bu durumdan burjuvazi bile alınmış olsa gerek, bizim "kuyruğumuz yoktur" diye demeçler veriyor. Ama R. Doğan kuyrukçuluğun en alasını yaptığını kanıtlamak için yola çıkmış.

R. Doğan ulusal(!) finans-kapitalin bekçiliğini yaptığı yetmiyormuş gibi emperyalizmin savaş örgütü NATO'nun da bekçiliğini üstleniyor. NATO'dan çıkmaya pek gerek yok, nasıl olsa NATO içinde de barışsever olunuyor. Yeter ki ulusal babamız Atatürk ve onun bugünkü saygıdeğer evlatlarının çizdiği kendi yolumuza Amerika karışmasın. Öyle ya, her ülkenin komşularıyla sorunları olabilir, bu durumlar kızışıp savaşa da dönüşebilir. Olmasa daha iyi olur ama en önemlisi bunu yabancıların kışkırtmamasıdır. Yurtsever burjuvazimiz kışkırtırsa derhal ondan da önde savaşa atılmak gerekir.

Resmi TKP böylelikle komünistliği kaldırıp attı. Geriye bir "resmi" kaldı ama o da TKP'nin değil Demirel'in resmi olsa gerek. İşçi sınıfımız resimleriyle birlikte çerçeveyi başlarına geçirecektir.

Eski dönem yerini yeni bir döneme bırakıyor

İşçiden yana dönen hava yaklaşan fırtınanın habercisidir

Türkiye'nin siyasal gündemi çok boyutlu bir hareketlilik içinde görünüyor. Özellikle Kasım-Aralıktan bu yana, siyasal hareketlilikteki yükseliş çıplak gözle bile seçilebilecek düzeydedir. Biz bu birbiriyle ilişkisiz gibi görünen olayları bir kez daha özetleyelim istedik.

Aralık ayı yoğun işkence tartışmalarıyla geçti. Üstelik tartışma genel, soyut bir çerçevede değil, somut bir olayla bağlanarak alevlendi, TBMM'ye kadar uzandı.

Olay şöyle başlıyor: 27 Eylül 1985 gecesi Giresun Emniyet Müdürlüğü'nden gelen ekipler 8 3'ü tutuklanırken, diğerleri ertesi gün serbest bırakılıyor.

İşte aralık ayının başından itibaren, ağırlığıyla *Cumhuriyet*'te, ama tüm diğer gazetelerde hemen her gün ele alınan olayın başlangıcı bu. Bunun üzerine, 3 Aralık 1985 tarihli *Cumhuriyet* baş sayfası ayrıntılı işkence haberleriyle dolu olarak çıkıyor. Söz konusu gazeteci, SHP ilçe başkanı ve serbest bırakılan bir tamirci Giresun Emniyeti'nde maruz kaldıkları falakayı, elektriği, basınçlı suyu, "asılmalarını", "gazete yemeleri"ni uzun uzun ve açıkça anlatıyorlar.

Bir SHP ilçe başkanı da işe karışınca SHP Şebinkarahisar'a hemen bir heyet gönderiyor.

- İşkence olayı kanıtları, belgeleriyle açıktan tartışılıyor.
- Tutuklu yakınlarının çabalarıyla, cezaevindeki uygulamalar basına giderek daha geniş yansıtılıyor, cezaevlerinde devrimcilerin sürdürdüğü direniş kamuoyuna duyuruluyor.
- Burjuva partilerinin herbirinde iç bunalımlar su yüzüne çıkıyor.
- Türk-İş Şubat ayında İzmir'de miting düzenliyor.
- Burjuva ideologları "sosyal çığ" tehlikesinden söz ediyorlar, uyarı çanları çalıyorlar. Çok haklıdırlar.

Şebinkarahisarlı'yı evlerinden alıp ilçeye beş kilometre uzakta bulunan Çalatgöl Toprak-Su binasında sorguya çekiyorlar. Polisten gözaltı süresini uzatma talebini reddeden Şebinkarahisar savcısı sanıkları serbest bırakıyor ve polisler hakkında da işkence yapmak suçundan dava açıyor. Polisin götürdüğü kişilerin — ki çoğu öğretmen, memur — yaralı-bereli resimleriyle birlikte, bu olayları kamuoyuna *Yeni Şebinkarahisar* gazetesinin "muhabiri, mürettibi ve makinisti" Mehmet Yeleş duyuruyor. Bu kez 30 Kasım 1985'de o ve 10 kişi daha Giresun'dan gelen ekipler tarafından alınıp Giresun'a götürülüyor. Bunlardan Ancak üç SHP milletvekilinden oluşan bu heyet Şebinkarahisar'a uğramadan, Giresun'a gidip valiyle görüştükten sonra bir basın toplantısı düzenleyerek, Ankara'ya dönmeyi uygun buluyor! Bu tutum SHP Giresun il örgütü tarafından eleştirilirken, SHP yönetimi bu "açığı", keskin çıkışlarla kapatma gayretine düşüyor. SHP lideri A. G. Gürkan Özal'ı "hukuk devletinin önemini bilinçli olarak küçümsemekle" ve "hukuk dışılığı özendirmek"le suçluyor. Şebinkarahisar olaylarını TBMM'ye getireceklerini açıklarken, "işkence, kötü muamele ve yasa dışılığın doğallaşıp, geleneksellleştiği"ni ifade ediyor. (*Cumhuriyet*, 7 Aralık 1985)

Bu arada gözaltına alınıp serbest bırakılan Şebinkarahisar SHP ilçe başkanı, ilçede ülkücü örgütlenmeye karşı çıktığı için boy hedefi haline getirildiğini söylüyor.

Tüm bu gelişmelerin kaçınılmaz sonucu olarak bütçe görüşmeleri sırasında İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken, SHP milletvekili Cüneyt Canver bir çıkış yapıyor. Kürsüden işkencede kullanılan EE-8 sahra telefonu manyetosunu gösteriyor, işkence konusunu böylece iyice sis içinden çıkararak siyasal gündemin bir parçası haline getiriyor. Aynı konuşmada Canver, işkence iddiasıyla haklarında dava açıldığı halde, bir üst göreve atanan polislerin adını vererek yanıt istiyor. Ardından işkencede öldürülen 113 kişiyi kapsayan bir liste açıklayarak "tozlu işkence dosyaları açılsın" diyor. Canver'den sonra söz alan Denizli milletvekili Halil İbrahim Şahin de bir "insan hakları işkence komisyonu" kurulmasını öneriyor ve Arjantin sosyal demokratlarını çağrıştıran bir söz veriyor: "İşkencecilerden hesap kesin olarak sorulacaktır." (*Cumhuriyet*, 17 Aralık 1985)

Sosyal demokrasi ve genel olarak basın işkence konusunu böylesine güncelleştirir ve tabu olmaktan çıkarırken burjuvazinin iktidarı elinde bulunduran kesimi hiyerarşik bir yanıtlar piramidiyle ve öznel çıkarlara bağlı olarak değişen vurgularla demeçler veriyorlar.

Giresun Emniyet Müdürü Hasan Hüseyin Balak, ikinci operasyonla ilgili olarak *Cumhuriyet* muhabirine şöyle diyor: "Daha önceki olayda savcılığın tavrından dolayı Şebinkarahisar savcısının hüsnüniyetine güvenemedik. Oradaki olayda gözaltı süresinin uzamasına izin vermemişti. Biz de (sanıkları — *İ.S.*) Giresun'a getirdik. Nitekim burada süre uzamasını savcılıktan aldık. Dört gündür gazetenizde yazıyorsunuz. *Şimdi işkence olmadığını kanıtlasak bile kamuoyunda bizim işkence yaptığımız yolunda şüpheler olacak." (Cumhuriyet,* 6 Aralık 1985) (abç)

İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut önce 7 Aralık'ta şöyle diyor: "Biz kendi memurlarımızın yaptıklarını takip ediyoruz. Ama hiç kimse, hele demokrasiye ve rejime yönelik suç işleyenleri korumaya matuf hareketlerde bulunmasın." Akbulut böyle diyerek gözdağı vermeye çalışıyor. Üç gün sonra da Şebinkarahisar iddialarını kendince noktalıyor. 27 Eylül'deki ilk operasyonla ilgili idari soruşturmanın tamamlandığını, iddiaların doğru olmadığını söylüyor. Ve şöyle diyor: "İlk sağlık raporlarında birşeyler yok. İkinci raporda da ciddi birşey yok. İddialar inandırıcı değildir diyoruz. Mahkeme bu konuda bir karar verir." Böylece İçişleri Bakanı, topu, hem de nasıl karar vermeleri gerektiğini göstererek yargıya atıyor. (*Cumhuriyet*, 10 Aralık 1985)

Hükümetin iki yılının değerlendirmesini yaparken Turgut Özal da işkence konusunu ele

alıyor:

"Memleketimiz çok önemli bir dönemden gelmiştir. ... Birdenbire sıçramalar ya da inmeler olmaz. ... Gayet tabii büyük sorgulamalar yapılmıştır. Terör organizasyonları meydana çıkarılmış. *Terör organizasyonlarının sorgulamalarında sizin söylediğiniz manada hadiseler olmuş olabilir.* Kabul etmek lazım ki, o organizasyonları kuranlar, bu sorgulamalara mukavim şekilde de yetiştirilmişlerdir. ... Ama şunu açıkça söylerim, bizim kendi hükümetimiz döneminde hiçbir şekilde sistemli, hazırlıklı bir işkence söz konusu değildir. *Yani programlı yapılmış bir işkence yoktur.* Olan sadece bu sorgulamalarda sorgulamaları yaşayanların meseleyi teknik olarak bilmediklerinden, istemeyerek aşırılıklar yapmalarıdır." *(Cumhuriyet*, 15 Aralık 1985) (abç)

Turgut Özal, bu tip insan hakları, işkence konuları gündeme geldiğinde takındığı o "hümanist"(!) teknokrat havasıyla, bir yandan "teröristlere" işkenceyi haklı göstermeye çalışırken, bir yandan da suçlu olarak Evren ve orduyu gösteriyor, bir yandan da olayın çapını küçültmeye ve ayyukaya çıkmış Şebinkarahisar davasını münferit ve teknik bir hata olarak koymaya çalışıyor:

"Şebinkarahisar raporlarına baktım. Polisin kendine göre bir eski terör gurubunu çıkarma çalışması var. ... Yarım santimlik bir şiş izi, bir çizik, bunlar sorgulamadan sonra da olabilir. Bu büyük bir işkence izi de değil."

Böylece işin içinden sıyrılmaya ve aynı zamanda polise güven vermeye çalışan Özal şunları diyerek tabloyu pembeye boyamayı da unutmuyor: "...Karakollarda şimdi güleryüz programları yapılıyor. ... Karakollara halkın ısınması temin ediliyor. ... *Bu iktidar sevgiden, hoşgörüden bahsederken kalkıp işkence yaptırmaz." (Cumhuriyet*, 15 Aralık 1985) (abç)

Koroya en tepeden Evren de katılarak, herkese çıkışıyor: "Utanmasalar 12 Eylül'ü yapanlar suçludur diyecekler. ... İşkence yapılıyor diyorlar. Bu terane hiç bitmemiştir, hiçbir dönemde yapılmayan biçimde işkencenin üzerine gidilmiştir."

Evren "yüksekten" konuşuyor ama artık son söz Evren'de bitmiyor. Toplum, üzerindeki suskunluğu çoktan yırttı hızla sesini yükseltmeye başlıyor. O zaman da tüm bu iğrenç kıvırtmalar ya da "sert" çıkışlar toplumun artan hareketliliği içinde önemini yitiriyor.

Nitekim, 11 gün süreyle Elazığ'da işkence gören 50 yaşındaki Nurettin Gedik, Ankara'da basın toplantısı düzenleyip bu kez de o ayrıntısıyla yapılan işkenceleri anlatıyor. İki çocuğuna, gelinine uygulanan insanlık dışı işkenceleri gazetecilere aktarırken başka bir somut örnek ortaya atarak konunun güncelliğini koruması, hatta daha da güncelleşmesi doğrultusunda katkı yapmış oluyor. (*Hürriyet*, 19 Aralık 1985)

Bir başka olay da Ankara Devlet Güvenlik Mahkemeleri savcısı hakim yüzbaşı Ülkü Coşkun. Halil Ibrahim Şahin TBMM Başkanlığı'na Ülkü Coşkun hakkında üç soru önergesi verirken, çeşitli yayın organlarında Ülkü Coşkun'un "ilginç" sözleri, uygulamaları sergileniyor:

"Bir kere yalan yanlış şeylerin peşinden koşmak kimseye bir fayda etmez. Buraya hırlısı geliyor, hırsızı geliyor, devleti yıkmak isteyenler de geliyor. Yani şimdi hırsızın söylediğine mi inanacaksınız, yoksa devletin savcısının söylediklerine mi?" (*Yeni Gündem*, 13-26 Aralık 1985)

Yine TBMM bünyesinde, daha önce cezaevleri için kurulmuş olan 7 milletvekilinden oluşan özel komisyonun bu kez Türkiye'deki tüm karakollarda "ani baskın" yöntemi ile inceleme yapacağı duyuruluyor. (*Cumhuriyet*, 28 Aralık 1985)

Polis o denli soyutlanmış durumda ve karakollara şu ya da bu ölçüde çeki-düzen verme gereği öylesine somut ki, bu "ani baskın" yöntemi, bir anlamda gecikmiş bir önlem, bir anlamda da topluma dönük güleryüz mesajlarının bir parçasıdır. Zaten açık kapılar her zaman mevcut. Karakol incelemeleri, "emniyet garajlarına" dek genişletilmez, olur biter!

Burjuvazi bir yandan böyle gecikmiş ve göstermelik önlemler alırken, öte yandan da daha uzun vadeli önlem ve örtü arayışlarına giriyor. Yakında iyice yükselecek protesto gösterilerine, eylemlere karşı siyasi polisi güçlendirmeye, eğitmeye ve kaba yöntemler yerine "incelikli" uygulamalar geliştirmeye çabalıyor. Örneğin 1986 bütçesinde kişi başına istihbarat harcaması 418 TL'ye yükseltiliyor. Bu geçen yıldan bu yana %58.3 oranında bir artış demek. (*Cumhuriyet*, 12 Aralık 1985)

Öte yandan İçişleri Bakanı Akbulut 2 Ocak tarihli *Cumhuriyet*'e şöyle demeç vermiş:

"Sağ ve sol örgütlerin geçmişlerini, neleri amaçladıklarını, faaliyetlerinin şeklini (polise — *İ.S.*) öğretiyoruz. ... Poliste uzman kişiler hazırlıyoruz. Bu tür olaylar ortaya çıktığı zaman nasıl hareket edilebileceğini bilsin. Poliste bu konuda sayı birşey ifade etmez. Nitelik daha önemli."

Cumhuriyet Akbulut'un bu demecini verirken, aynı Akbulut'a dayanarak 6 Ocak tarihli *Milliyet*, "avukatsız ifade alınamayacak" diye başlık atıyor. Haberden anlaşıldığına göre İçişleri Bakanı, hükümetin içinde yasal çalışmalara başlandığını, karakollara alınan kişilerin "vücut bütünlükleri"ni güvenceye almak amacıyla, Amerikan biçimi sorgulama doğrultusunda avukat ve yakınlarına haber verme önlemlerinin alınmak *istendiğini* açıklıyor.

Bu çalışmaların nasıl bir yol izleyeceği ve nasıl bir somut sonuç doğuracağı şimdiden kestirilemez ama birşey çok açık: Burjuvazi artık yığınların, emekçi sınıfların hareketliliğini gözönünde tutarak taktiklerini yeniliyor. Tüm gelişmeler alt alta konduğunda görüyoruz ki, bir yandan devrimci kabarışa karşı güvenliği güçlendirme, öte yandan güvenlik örgütlerini ve işleyişlerini halka şirin gösterme manevraları yapılıyor.

Burjuvazi yaklaşan fırtınaya karşı kapısını, penceresini sıkı sıkı örten, hayat sigortasını yenileyen "tedbirli" insanlar gibi davranma çabası içindedir. Ama bu fırtınanın, meteorolojik bir olay olmadığını unutuyor. Işçi sınıfının ve emekçi halkın estireceği kasırga, kapalı kapıları da, her çeşit sigortayı da yerle bir edecek güçte, enerjide olacaktır.

Aralık ayı içinde ceza ve tutukevleriyle ilgili birçok gelişme de basın aracılığıyla kamuoyuna yansıtıldı. TBMM'de yedi milletvekilinden oluşan "Cezaevleri İnceleme Komisyonu" tarafından, çalışmalarının sonunda hazırlanan rapor, 29 Kasım tarihli *Cumhuriyet*'te yayınlandı. "İşkence yapana ağır ceza" başlıklı haberde, işkence yaptığı ya da bu konuda emir verdiği belirlenenler hakkında cezaların arttırılması ve mahkum ve tutukluların cezaevlerindeki yaşantısının "iyileştirilmesi" gibi istemler yer alıyordu.

Raporda halen İstanbul cezaevlerinde direniş konusu olan "tek tip elbise" sorunu için de şöyle bir "isteme" yer verilmiş: "Mahkum ve tutuklulara verilen tek tip elbise mevsime göre kışlık kalın, yazlık ince olarak yaptırılmalı." Devrimciler iki yılı aşkın bir süredir direndikleri ve bazı cezaevlerinde hâlâ iç çamaşırıyla durdukları halde, parlamenterler, " 'tek tip'in iki çeşit olması daha iyi olur" diyorlar. Bu da "demokratça" bir çıkış oluyor!

Öte yandan 7 Aralık'ta Bartın cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin yakınları Ankara'ya gelerek Cüneyt Canver'le konuştular. SHP Başkanlığına bir dilekçe vererek Bartın özel tip ve Çanakkale E tipi cezaevlerinin idarecileri hakkında suç duyurusunda bulunulmasını istediler. Cezaevi yöneticilerinin devrimcilerin direnişini kırmak amacıyla keyfi infaz yaktığını duyurdular. Ardından tutuklu yakınları SHP Genel Merkezi'nde bir basın toplantısı düzenlediler ve cezaevlerinde varolan durumu şöyle özetlediler:

"Zaman zaman dayak ve işkenceye başvuruluyor. Cezaevlerindeki temel uygulama her türlü hak yoksunluğu ve yasaklar aracılığı ile uygulanan psikolojik baskı ve işkence. Gazete okutulmuyor, kitaplar ulaştırılmıyor. Tutuklular yeterli beslenme olanaklarından yoksun. Telefon aracılığıyla yapılan görüşmelerde bile engelleme oluyor. Son bir aydır avukatlarla kısıtlı görüşme yapılıyor. Aylarca banyo yaptırılmıyor. İç çamaşırı verilmiyor. Çoğunluğu hücrelerde, hasta olanlara bakılmıyor, ilaç verilmiyor." (*Milliyet*, 20 Aralık 1985)

Daha önce de tutuklu yakınları İstanbul Tabipler Odası'na giderek cezaevlerinde bulunan çocuklarında işkence, baskı ve keyfi davranışlar nedeniyle mide ülseri, organlarda iç kanama, tüberküloz, cilt hastalıkları, saç ve kirpik dökülmesi, görme bozukluğu, romatizma gibi hastalıkların had safhaya ulaştığını belirterek, bu konuda Oda'dan çaba göstermesini istemişlerdi. Cezaevlerinde rahatsızlıklarıyla ilgilenilmediği için ölen tutukluların adlarını duyurmuşlardı. (*Yeni Gündem*, 15-28 Kasım 1985)

Bunlar gazetelere yansıyan demeçler, duyurular, dilekçeler. Toplumun bu konuda patlamak üzere olan duyarlılığı, bir yandan sosyal demokratların konumunu, bir yandan da dönemin özgünlüğünü gözler önüne seriyor.

Sosyal demokratlar demokrasi havariliği konusunda öncülüğü kaptırmak istemiyorlar, insan hakları ve işkence konusunda varolan tüm olanakları zorluyorlarmış gibi bir imaj yaratmaya çalışıyorlar ama sadece "show" yapıyorlar. Niye bu konuda bir kitle gösterisi düzenlemeye cesaret edemezler? Amaçları, bu sorunların, toplumsal bir protestoya dönüşmesi, gerçek bir halk hareketinin belgesi haline gelmesi değil, mümkün olan en dar biçimde tutulması, sosyal demokrasinin demagoji malzemesi olarak sunulmasıdır.

Sosyal demokrasi, Latin Amerika deneylerini örnek alarak, kendini iktidar alternatifi yapmak doğrultusunda işkenceleri, baskıları kullanıyor. Oysa bunlar sınıf kavgasının gerçek yüzü, doğrudan sonuçlarıdır ve bu baskıları vb. sosyal demokrasinin özünden kopuk ele alma taktikleri uzun ömürlü olamaz. Yine Latin Amerika'da yaşanılanlar, Arjantin'deki gülünç "generaller" davasının yarattığı öfke bunu kanıtlıyor.

Türkiye'de 1986'da Türk-İş'e bağlı sendikalar 900 kongre yapacak. Bunun yol açtığı sendika yönetimlerini elde etme amaçlı burjuva siyasal çekişmeler hızlanırken, öte yandan tabana, işçilere, onların havasına uygun olarak neler söyleneceği büyük önem kazanıyor. 1800 sendikacının katıldığı "Türk-İş'ten TBMM Sayın Üyelerine Çağrı" toplantısında varolan keskin "işçi yanlısı" hava, çok yanlı hesapları yansıttığı gibi, asıl olarak "işçiden yana esen yel"in bir göstergesi. Nitekim hemen 7 Ocak'ta toplanan Türk-İş Eylem Komitesi 16 Şubat'ta İzmir'de miting düzenleneceğini duyuruyor.

Türk-İş yöneticilerinin 900 kongrede, sendikalı işçilerin önüne çıkmaları, uzlaşmacı, sınıf düşmanı siyasetlerini bir nebze olsun bu çıkışların ardına gizlemeleri kolay değil! Türk-İş dayatan koşullar sonucu sokağa çıkmaya zorlandı, şimdi bunu kendi siyaseti doğrultusunda işçi sınıfına düşman, burjuvaziye dost bir doğrultuda gerçekleştirmeye, burjuva siyasal çekişmelerde koz olarak kullanmaya çabalıyor.

Yeni yılın ilk günlerinde *Tercüman* gazetesinde, Agah Oktay Güner burjuvazinin içinde bulunduğu durumu kaygıyla şöyle özetliyor: "Türkiye 1986 yılına bir bakıma sosyal çığ tehlikesi ile girmiştir. Bu çığın altında ezilmek de vardır. Akıllı politikalarla bu çığdan kurtulmak da mümkündür." (*Tercüman*, 6 Ocak 1986)

Burjuvazi yeniden "sosyal çığ" tehdidiyle karşı karşıyadır. İşçi sınıfının yükselen mücadelesi, burjuvazinin artan kaygısı ve telaşı yaşanan dönemin de sonuna yaklaşıldığını gösteriyor. Ara dönemin ileri geri, zikzaklı çizgisi, yerini sürekli yükselen bir doğruya bırakıyor. Eski dönem hem de eski dönemin dosyaları kamuoyu önünde açıkça tartışılarak tarihteki yerini alırken, yeni bir dönem, yeni bir mücadele sayfası açılıyor. Yukarıda sıralanan tüm gelişmeler, burjuva partilerinin içinde ortaya çıkan iç bunalımlar, Türk-İş'in çıkışları hep bu geçişin somut belirtileri olarak ortaya çıkıyor. Toplum sadece varlığıyla değil, sesi ve fiili gücüyle alanı dolduruyor, eski dönemi kapatıp yeni bir dönemi başlatıyor.

Seniha Duru

Bugünlerde hem "Geçici Yol Arkadaşları"ndan, hem "Kurtuluş Yolu"*ndan doğruyu gören komünistler artmaya devam ediyor.*

Doğruyu g"ren komünistl r artıyor

Bu sayımızda, *Kurtuluş Yolu* Örgütlenme Komitesi üyesi Fırat Özgür yoldaşın orada yaptığı konuşmayı ve değerlendirmesini okuyucuya sunuyoruz. Metinlerin konulara yaklaşımdaki olgunluğu ve düzeyi okuyucuya yeni bir karşılaştırma olanağı verecektir.

Kurtuluş Yolu taraftarları geçtiğimiz aralık ayında bir toplantı düzenleyerek bir araya geldi. Toplantının gündemini belirleyen konulara geçmeden önce, iki noktayı belirtmek gerekir.

Birincisi genel bir toplantı olmasına rağmen, toplantıya çok az sayıda yoldaşın katılmasıydı. Bu, muhalefete katılmış ve bir süre *Kurtuluş Yolu* ile yürüdükten sonra ayrılmış olanların çoğunlukta olduğunu gösterir. Bu bağlamda, toplantının tam olarak neyi temsil ettiğini belirleyebilmek güçtür.

İkincisi toplantıyı gerçekleştiren yoldaşların en temel ideolojik-siyasal konularda bile birlik içinde olduğu söylenemezdi ve toplantı bunu bir kez daha açıkça gösterdi.

Toplantının gündemini belirleyen esas sorun, politik-örgütsel varlığı tartışmalı olan *Kurtuluş Yolu* hakkında karar vermek ve yeni bir çıkış yolu bulmaktı...

Ne var ki, esas sorunlar üzerine kimsenin çok fazla düşünmediği ve doğru çözüm yolları aramayı dert etmediği ortadaydı. Yaşanan süreci olumsuz değerlendirmekle beraber, gidişin temposundan kimsenin çok fazla bir şikayeti yoktu. Hatta kimileri, bu çıkışın tıkanmadığını, yeni düzenlemelerle bu işi götürebileceklerini ve dahası gelinen aşamada en iyi durumda ve en verimli hareketin *Kurtuluş Yolu* olduğunu, güçlenip arındığını bile ileri sürdüler.

Doğrusu, insanların başkalarını kandırması üstüne sayısız hikayeler duymuşumdur. Ama, insanın kendisini kandırmak için bunca çaba harcandığını ilk görüyordum.

Nitel olarak hiçbir gelişme gösteremeyen *Kurtuluş Yolu*, nicel olarak da siyasal anlamı kalmayan bir noktaya gelmiştir. Bu gerçeği görmeyen, ya da gördüğü halde kabul etmek istemeyenler dergicilik çerçevesinde bir süre daha birlikte yürümeye çabalıyor.

Bu açıdan tartışmalar esas sorunlar üzerinde değil, kimi detay konular üstüne gelişti. Toplantıya yazılı olarak sunduğum eleştiriler ve somut öneri, bu hava içinde geçiştirildi. Somut sorunlar üzerine konuşmak yerine, adet olduğu üzere herkes bildiğini tekrarlayıp durdu.

Şunu da belirtmek gerekir ki, başından beri bu toplantıdan olumlu bir sonuç çıkacağını beklemiyordum. Ama son bir kez, bir süre birlikte yürüdüğüm ve belli sorumluluklar paylaştığım yoldaşları, doğru çizgiye çekmeye çalışarak uyarmak istedim.

Gelgelelim onlar, her kafadan ayrı ses esasına dayanan "yeni" bir çıkmaz yolda yürümeyi seçtiler. Bir kez daha yanlış yolu seçtiler. Ne diyelim... Yolları açık olsun.

1.4.1986

NOT: Toplantıda yaptığım konuşma ektedir. Toplantıya toplam 13 kişi katıldı. Daha sonra öğrendiğime göre, *Kurtuluş Yolu*'nu dergi olarak çıkartmak kararına 2 kişi çekimser ya da beklemeyi tercih eden bir tutumda davranmış. 1 kişi (Hollanda'dan Hüseyin) bana ayrılacağını söyledi. Dergi çıkarmaya karar verenler arasında birlik yok. Sadece dergiyi çıkarmakta anlaşmışlar. Ve bir yazıkurulu oluşturmuşlar. Tahminen 5 kişiden oluşuyor.

Konuşma

Parti içinde 1984 yılında ortaya çıkan olayı ve ardından gelişen süreci hepimiz yaşadık, biliyoruz. Bugün *Kurtuluş Yolu*'nu değerlendirirken bu sürecin bazı önemli noktaları üzerinde durmakta yarar var.

Olay, kesin bir ayrılığa dönüştükten sonra, başkaldırı tutumunu benimseyen yoldaşlar, Kasım 1984'te bir toplantı düzenleyerek biraraya geldi. Toplantıya katılan yoldaşlar, aşağıda belirteceğim tezler üzerinde görüş birliğine vararak bunu, kamuoyuna bir "Açıklama" ile duyurdular.

Bu "Açıklama" kısaca şöyle özetlenebilir.

1. *Faşizmin Çözülüşü* kitabıyla getirilen görüşler partinin devrimci çizgisinden bir sapmadır.
2. Bu sapmaya karşı çıkan devrimci ögeler tasfiye edilmiştir.
3. Faşizmin çözülüşü ve örgüt anlayışı konularında görüş ayrılıkları vardır.
4. Ve, bütün bunların sonucu olarak, tasfiyeler ve yoldaşlarla ilgili kararlar kaldırılmalı, *İşçinin Sesi*'nde açık tartışma açılmalı ve açık tartışma kongre ile bir sonuca bağlanarak partinin devrimci birliği yeniden sağlanmalıdır.

Toplantıda ayrıca, bir yayın organının çıkarılması, bu platform etrafında birleşmiş bir taraf olarak, komünistlerin birliği ve komünist partisi oluşturma sürecine katılma kararı aldık.

Kurtuluş Yolu'nu belirleyen çerçeve böylece genel hatlarıyla oluşmuş oluyordu. Ama bütün gurubu belirleyen bu çerçeve değil, esas olarak *İşçinin Sesi*'ne karşı tepki olgusuydu.

Şanssızlık da bu noktada başlıyordu. Anlık coşkuların havası içinde bir platform oluşmuştu. Ama bu düzgün, sağlıklı bir platform değildi. Dayanaklar, tezler zayıftı. Kararlı bir gurup yerine, belirsiz hedeflere yönelik, inançsız bir oluşum doğmuştu. Ve bu durum hiçbir zaman aşamadığımız, değiştiremediğimiz bir durum olarak kaldı.

Bu tepki, solun sağa karşı yükselttiği devrimci tepki miydi? Bu soruya doğru yanıt bulmayı fazla düşünmeden, kendimizi haklı ve doğru görüyorduk. Ve böylece birlikte yürüyebilmek, bir süre için de olsa kolaylaşıyordu.

Ardından Aralık 1984'te, 82 yılında *İşçinin Sesi*'nden ayrı düşmüş yoldaşların da katılımı ile bir Örgütlenme Komitesi oluşturuldu. Ve aynı günlerde, Avrupa düzeyinde ikinci toplantı yapıldı. Bu toplantıda, birinci toplantının kararlarından biri olan, *İşçinin Sesi*'nde açık tartışma açılması ve tartışmanın kongre ile bağlanarak parti birliğinin yeniden sağlanması kararı kaldırıldı. Böylece parti ile yeniden birleşebilmenin bütün yolları kapatıldı. Zaten bu karar, yeniden birleşebilmenin yollarını aramak için değil, usulen alınmış bir karardı.

Peki geriye ne kalıyordu? *Faşizmin Çözülüşü* kitabıyla *İşçinin Sesi*'nin sağa kaydığını ispatlamak. Bu görevi Karadağ yoldaş üzerine almıştı ve *İşçinin Sesi Nereye Gidiyor?* broşüründe de bunu açıkça belirtmişti. Yapılmadı. *Faşizmin Çözülüşü* kitabı ile getirilen görüşler partinin devrimci çizgisinden bir sapma ise, bu sapmaya karşı çıkan "devrimci ögelerin" bu görüşleri bütün yönleri ile çürütmesi, sergilemesi gerekirdi. Yoksa, siyasal hiçbir inandırıcılığımızın kalmayacağı gibi, yapılan suçlamaları hak etmiş olurduk. İşte şimdi bu duruma düştüğümüzü görmek zorundayız.

Bunlar gündeme geldiği zaman Vural yoldaş, bu konuda *İşçinin Sesi* ile polemiğe girmek, kendimizi dar polemikçilikle sınırlamak olur, esas olarak parti sorununa yoğunlaşmak gerekir vb. şeyler diyordu.

Peki *Faşizmin Çözülüşü* kitabına karşı bunca koparılan gürültü nedendi? Nedeni basitti. Türkiye'de faşizm var! Böyle de oldu. Türkiye'de faşizm var demenin dışında, siyasal ortamı, gidişi ve bu gidişin siyasal-toplumsal sonuçlarını görmeyen, ya da bu yeteneği gösteremeyen genel sol kervana biz de katıldık. Kahrolsun faşizm. Bu kulağa daha devrimci geliyordu!

Faşizm konusunu böyle kolayca hallettikten sonra, yapılacak şey, yeni ve daha popüler bir konu bulmaktı. Ve işte böylece parti sorunu yoğun olarak gündeme geldi. Gerekçemiz de makuldü. Türkiye'de gerçek bir komünist partisi yoktur. Komünistlerin görevi şimdi, bu partiyi yaratmaktır.

Bunu da şöyle tartışıp düşünüyorduk. Bir, dışımızda komünist guruplar, unsurlar var. İki, Türkiye'de hem işçi sınıfının öncü kesimleri hem de çeşitli öbekler parti arayışı içinde. Üç, dışımızdaki siyasal guruplarla birleşme zemini doğabilir. Ve buradan da komünistlerin birliğine varıyorduk.

Kurtuluş Yolu'nu komünist partisini yaratma yolunda yürüyen örgütlü bir taraf olarak belirliyorduk. Önümüze, Türkiye'deki öbeklere ulaşma ve böylece Türkiye'de pratik sınıf mücadelesine oturan bir örgüt olma hedefi koyuyorduk. Siyasal çizgimizi geliştirme varolan örgütlenmeyi yetkinleştirme hedeflerinin yanı sıra, dışımızdaki komünistlerin görüşlerini tartıştırabileceği bir "serbest köşe" esprimiz de vardı. Ama bu köşeye gelen yazıların birçoğunda, komünist partisine düşman eğilimler vardı. Ve giderek de herkesin aklına eseni yazdığı bol sayfalı bir köşe haline geldi. "Serbest köşe" eylemsiz tartışmaya dair, tipik bir örnektir.

Kurtuluş Yolu'nun bu yönelişi, komünistlerin birliği, komünist partisi, Türkiye'deki öbekler meselesi, dışımızdaki komünistler vb. konularda yoldaşların kafasında yüksek beklentiler yarattı.

Toplantılarda, tartışmalarda ve kimi yazılarda, sanki bu işler hemen çok kolay olabilir gibi ele alınıyordu. Oysa gerçek durum çok farklıydı ve biz fanteziler dünyasından hoşnut dervişler gibi, gerçekler dünyasına bir türlü gelemiyorduk.

İşçinin Sesi'nden çıkan bir yapılanma olmamıza rağmen, gördük ki, en temel ideolojik-siyasal konularda bile farklı düşünüyoruz. Kuşkusuz, ideolojik-siyasal konularda ayrı düşünen insanların, bazı noktalar üzerinde oluşan yapay birliğinden olumlu, ciddi adımlar beklenemezdi.

Aynı örgütten ayrılan, belli bir süre de olsa aynı fikirleri savunan yoldaşların bu kadar kısa bir sürede çok farklı konumlara kayması düşündürücüdür.

Nisan 1985'te yaptığımız genel danışma toplantısında, aynılıklar ayrılıklar daha belirgin olarak ortaya çıktı. Toplantının amacı, bazı temel tezler üzerinde tartışarak görüş birliğine varabilmekti. Fikir oluşturma süreci de dediğimiz bu tartışmalara bütün yoldaşların katılımı sağlanarak fikirlerin kollektif üretimini böylece sağlamayı düşünüyorduk.

Diğer toplantılarda olduğu gibi, bu toplantıda da bırakalım fikir oluşturmayı, tam bir fikir kargaşası yaşadık. Hiçbir konuda genellemelere varamadığımız gibi, konuları kendi bütünselliği içinde bile tartışamadık.

Toplantıda en çok tartışılan konu Türkiye devrimi olmasına rağmen, denilebilir ki ayrılık en çok bu konu üzerine çıktı. Gerçi çoğunluk sosyalist devrim fikrini savunuyordu ama herkes sosyalist devrimden farklı şey anlıyordu. Neden sosyalist devrim? Bu sorunun yanıtı kimsenin kafasında açık değildi. Ve hâlâ sosyalist devrimi savunan yoldaşlar, bu soruyu tam yanıtlamış değiller.

Türkiye devrimi tartışılırken, daha dün, hepimizin savunduğu İleri Demokratik Halk Devrimi konusu tartışılmadı. Ne gariptir ki, benim açık olarak İDHD'yi savunmam, bazı yoldaşlarda kuşku ve şaşkınlıkla karşılandı.

Bilimsel bir açıklamadan uzak sosyalist devrimi savunan kimi yoldaşlar, sanırım benim gibi "geri" bir devrimi savunan biriyle karşılaşınca kuşkulanmışlardı. Öyle ya, burası Türkiye mi?

Bu toplantıdan "herkes" kafası biraz daha karışmış olarak ayrıldı. Hiçbir konuda tam bir fikir birliği içinde olmadığımız bir kez daha anlaşıldı.

Ardından, bir süredir gözlemekte olduğumuz dağılma, kopuşma süreci daha da hızlanarak gündeme geldi. İdeolojik-siyasal birlik olmadan örgütsel birlik yürümez. Kendi gerçeğimiz bunu bir kez daha doğruladı.

İşin acı yanı, dağılmanın en başta Örgütlenme Komitesi'nde ortaya çıkması idi. Bu organda istifalar peşpeşe birbirini izledi. İstifa gerekçeleri de açık görüş ayrılığı değil, genellikle "bazı özel" nedenlere dayanıyordu. Ve böylece ortada örgütün, organın olmadığı bir durum doğdu.

Gerçeği söylemek gerekirse, hiçbir zaman gerçek anlamda bir örgüt olamadık. Disiplinli, düzgün bir işleyiş yaratamadık. Bir anlamda kuralsız, kaidesiz yürüyen bir guruptuk.

Yoldaşlar, buraya kadar, içinde bulunduğumuz durumu hazırlayan bazı noktaları açıklamaya çalıştım. Gelinen aşamayı daha iyi anlayabilmek ve doğru sonuçlara ulaşabilmek için, biraz daha gerilere giderek çıkışımızı, olayları, nedenlerini tekrar ele almak gerekir.

Gelinen aşamayı doğru kavrayabilmek ve siyasal yönelişimizi belirleyebilmek için, şu soruya açık yanıt aramak zorundayız. Çıkışımız doğru, haklı bir çıkış mıydı? Dünün tozu dumanı içinde çok fazla düşünmeden verdiğimiz yanıtı, yeniden gözden geçirmek ve üzerinde düşünmek için yeterince sebep vardır. Hepimiz gelişmelere daha serinkanlı bakabilme, tutumları yeniden değerlendirme fırsatını bulduk. Pratik deneyim bize çok şeyi gösterdi, öğretti. Hatalarımızda direnmenin, yanlışta ısrarın tutuculuğundan sıyrılarak, acı da olsa gerçeği cesaretle kabul etmeliyiz.

Bölünmeye yol açan tutumumuzun haklılığını ileri sürerek kendimizi kandırmanın, bizi daha onarılmaz açmazlara doğru sürükleyeceğini görmek zor değildir. Yanlışta diretmek devrimci bir tutum, sağlıklı bir yöntem değil, olsa olsa haksızlığını gizlemenin ucuz bir yoludur.

Bu yol, komünistlerin birliğine gerçekten hizmet etmek isteyen ve birliği savunanların izleyeceği bir yol değildir. Komünistlerin birliği komünist platformdan kaçarak sağlanabilir mi?

Hayır yoldaşlar. Biz komünist platforma karşı haksız bir başkaldırı tutumunu benimsedik ve şimdi bunu açıkyüreklilikle kabul etmenin zorunluluğuyla

yüzyüzeyiz. En azından benim açımdan durum budur.

Gerçeği görmek için, bilinen bazı tutumları ve geçmişteki başlıca olayları hatırlamakta yarar var.

Olayın detaylarını bir yana bırakırsak, partiye başkaldırının özü nedir? Özü, partinin kararlarına uymamaktır. Hatta önce alınan kararlara uymak, daha sonra da karşı çıkmak gibi bir durum da söz konusudur.

9 Eylül 1984'te partiye yeni siyasal değerlendirmeler sunuluyor. Bu değerlendirmenin bazı noktaları üzerinde görüş ayrılığı ortaya çıkıyor. Daha sonra da üst organlarda yapılan tartışmalar sonucu, çoğunluk yeni siyasal değerlendirmeleri benimseyerek kabul ediyor. Bundan sonrasını belgelerden izleyelim.

Parti belgeleri:

"Vural yoldaşın da katıldığı ikinci ÜB toplantısı. Vural yoldaşın konumu: Kafalara takılan ayrıntıları organlarda tartışmanın sürmesi çerçevesinde bir rapor sunuyor. ... Vural yoldaşın görüşlerinin eklektik, ikircimli ve zayıf olduğu konusunda Vural yoldaş dışındaki tüm yoldaşlar görüş birliğindeler. Vural yoldaş bu raporun yazı olarak yayınlanması yönünde bir isteği ima bile etmiyor. Vural yoldaşın görüşlerinin tam oturmamış olduğunu gösterdiği ve bunu Vural yoldaş da kabul ettiği için, tartışma zamana bırakılarak o toplantıda kesiliyor....

"Bu zaman içinde, bu ikircimli kafayla Vural yoldaşın bir yöre komitesine sekreterlik yapamayacağı, yoldaşın üzerindeki bu görevin alınması çeşitli yoldaşlara öne sürülüyor. Vural yoldaş, 'ben de zaten bu öneriyi yapacaktım' diyor ve konu oybirliğiyle karara bağlanıyor." (*İşçinin Sesi*, sayı 270, s.12)

Vural yoldaşın belgesi:

"Kitabı okuduktan sonra 'Faşizmin Çözülüşü Üstüne Notlar'ı hazırladım ve ÜB'de tartışmak üzere merkeze gittim. ... Metin üzerine yarım saatlik bir 'tartışma'dan sonra ÜB'de çoğunluğu oluşturan yoldaşlar görüşlerinin değişmediğini, ama bu durumda esas sorunun örgütsel olduğunu söylediler. ...

"Daha sonra da bir yoldaş, böyle önemli bir konuda farklı düşünen bir yoldaşın A. Yöre Komitesi sekreterliği görevinde kalmasının doğru olmadığını söyleyerek benim görevden alınmamı önerdi. Öteki yoldaşlar da buna katıldıklarını söylediler. ... Oylama yapıldı ve tüm yoldaşlar görevden alınmam yönünde oy kullandılar. En son ben oy kullandım ve ben de evet oyu verdim. Bu oylamadan sonra benim 'kongre işlerini örgütlemek' üzere merkezde çalışmamı önerdiler." (V. Demir, *İşçinin Sesi Nereye Gidiyor?* s.23-24)

"Çok açık ki, söz konusu olağan, normal bir görev değişikliği değildi. ... Ama bu görev değişikliği kitap konusunda farklı görüş getirmenin, toplantılarda sekreteri açıkça eleştirmenin bir yaptırımıydı. ... Çalıştığım bölgedeki yoldaşlarıma durumu anlattım. Yoldaşlar daha ben söylemeden operasyonların adını koydular. Bu bir tasfiyeydi. Çeşitli illerdeki yoldaşlar tasfiyelere karşı çıktılar. Olay duyuldu." (*agy*, s.25-26)

İşte başkaldırının belgelere yansıyan nedenleri bunlardır. Yeni siyasal değerlendirmelerle uyuşmazlığın sürmesi Vural yoldaşın ikircimli tutumunun sürmesi durumunda görev değişikliği gündeme geliyor. Ve Vural yoldaş da bunu kabul ediyor. Daha sonra ise bu bir tasfiyedir diyerek karşı çıkıyor.

Ardından K. ilindeki komitenin haksız tutumunu görüyoruz.

Herhangi bir siyasal partide olacağı gibi, komünist partisinde de görüş ayrılıkları çıkabilir. Böylesi bir durumda önemli olan partinin çıkarıdır. Parti disiplinini bozmadan, normları çiğnemeden, ayrılıkların demokratik bir platformda tartışılması gerekir. Burada kural azınlığın çoğunluğa uymasıdır. Azınlık görüşlerin çoğunluk olabilmesinin yolu ise, en başta tüzüğe tam uymayı, partinin çıkarına uygun davranmayı gerektirir. Açıktır ki bu yol, azınlığın erimesini de, çoğunluk olabilmesini de içinde taşır. Ne yazık ki, eririm korkusu, insanları çoğu kez disipline başkaldırmaya götürüyor.

Üst düzeyde bir yönetici düşünelim ki partinin organlarında tartışılmış ve çoğunluk tarafından kabul edilmiş görüşlerle hâlâ uyumsuzluk içinde. Kafası karışık. Nasıl bir tutum alacağı belli değil. ÜB doğal olarak görev değiştirme kararı alıyor. Ve tartışmanın organlarda süreceğini, daha sonra ise ne yapılacağına birlikte karar verileceğini belirtiyor.

Böylesi bir durumda partinin çıkarlarını, birliğini düşünen bir yöneticinin bu karara uyması gerekmiyor mu? Görüşlerin organlarda tartışılması engellenmiyorsa, doğru olan tartışmayı önce bu alanlarda sürdürmek değil mi? Ki, ortada eylem birliğini bozmayı gerektirecek kadar kesin bir görüş ayrılığı da yok. Dönüşü olmayan bir durum da söz konusu değil.

Ne var ki, partizanca tutum doğru tutum açıkken, Vural yoldaş (çeşitli nedenlerden dolayı) yanlış olanı seçiyor. Ve ardından durumu iyi değerlendiremeyen bazı yoldaşların da katılımı ile, bir muhalefet ortaya çıkıyor.

Bir de şu nokta var: Diyelim ki, parti yanlış yaptı. Böyle mi davranmak gerekiyor? Hayır yoldaşlar. Partizanca tutum bu değildir. Partisinin çıkarlarını düşünen biri, yanlışın üzerine böyle gitmez. Partinin zarar görmemesi için ne lazımsa onu yapar. Birliği bozmak en son çaredir. Bu da aslında çare değil çaresizliktir.

Öte yanda bir de komitelerin tutumu var. Tüzüğün 35. maddesini kullanmaya çalışan K. Komitesi haksızdır. 35. madde bir il komitesine açık tartışma, alınan parti kararlarının kaldırılmasını istemek hakkını tanımıyor. Bir yazının yayınlanması istemi de, diğer istemlerle birleşince anlamını yitiriyor. Açıktır ki burada bir parti örgütünün sorumlu tutumu değil, açık bir disiplinsizlik ve başkaldırı söz konusudur.

Ortada parti disiplinine, tüzüğe, partili davranışa ters, her yönden haksız bir tutum var. Ne yapacak parti? Çeşitli denge hesapları, taktiklerle günü kurtarmaya mı çalışacak? Adına ve sınıfına layık olmak isteyen bir parti, böylesi onursuz tutumlara düşmez. Komünist partisi, küçük denge hesaplarına, tavizlere dayalı bir kuruluş değildir. Tam tersine parti, kendisine aykırı görüş ve tutumları kendisinden uzaklaştıran gönüllü bir birliktir. Bunu yapamayan parti, birliğe değil ama parçalanmaya kaçınılmaz olarak zemin hazırlar.

"Çünkü birliğin temeli sınıf disiplini, çoğunluğun iradesinin tanınması, bu çoğunluğun saflarında ve onunla yanyana uyumlu çalışmadır." (Lenin, *İşçi Sınıfı Partisi Üzerine*, s.319)

Bu açıdan bakıldığı zaman partinin tutumu doğrudur, haklıdır. Yalnız olayların hızla farklı konumlara açınım göstermesi karşısında sabırlı, esnek değil, aceleci bir tutumdur.

Ayrılık noktaları olarak ileri sürülen fikirler zayıf, konumlar haksız olmasına rağmen, bunlar belli bir destek bularak bölünmeye yol açtı. Bölünme bazen çok önemsiz şeyler üzerinde de doğabilir ama yine de ortaya çıkan nedenlerin bu olayı tam anlattığını sanmıyorum.

Devrimci hareketin genel durumu, Avrupa ortamının etkileri ve başka faktörlerden söz edebiliriz. Ama, *İşçinin Sesi* gibi doğru ideolojik hattı olan bir hareketteki bölünmenin nedenini, başka bir noktada daha aramak gerekiyor.

İşçinin Sesi 1979'da ortaya çıktığı zaman, bazı çevrelerde ilgi uyandırdı. Gerçek komünist partisi yaratılması yolunda umut oldu. Kısa bir sürede gelişmeye başladı. Doğru platformu etrafında birçok komünisti birleştirdi. Ne var ki, faşizm belası bu gelişmenin önünü çabuk kesti. *İşçinin Sesi*, gericilik yıllarında da gelişme yeteneği gösterebilen sayılı hareketlerden biri oldu. Ama bu, içinde tehlikeler taşıyan bir gelişmeydi.

Gericilik döneminde illegal yapılar mümkün olduğu kadar daralır, küçülür. Parti kapısını, denenmiş, sınanmış, sağlam unsurların geçebileceği kadar açık bırakır.

İşçinin Sesi bu dönemi doğru değerlendirip, ısrarla görevlerin altını çizdi. Ama öte yandan, kendi gerçeği, nesnel durumun dayattığı görevlerin yanısıra, örgütlenerek güçlenmesini zorluyordu. Bu durum karşısında parti, kapısını biraz daha aralayarak büyümeye prim verdi.

Avrupa ortamının da etkisiyle kadro seçiminde hatalar yapıldı. Kolay üyelik normların düzeyini düşürdü. İstenilen, öngörülen standartlar bunlar değildi ama insanların değişebileceğine fazlaca bel bağlandı. Standartlar kadroların doğru yükseltilmesinde de tam korunamadı. Kolay üyelik, kolay yöneticiliğe büyüdü.

Büyümenin örgüte taşıdığı bu hastalıklar yerinde müdahalelerle önlenemeyince, güvensizliği besleyen sorunlar kaçınılmaz olarak doğdu. Yerel yöneticilere karşı gelişen güvensizlik, giderek parti üst yönetimine karşı bir güvensizlik sorunu haline gelmeye başladı. Ve böylece 1984'te detay konularda başlayan ayrılıklar kolayca besleneceği bir ortam bularak bölünmeye yol açtı.

Bölünmenin altında yatan temel çelişki güvenin zedelenmesidir. Yoksa, kimi yoldaşların da düşündüğü gibi, doğru ve haklı istemlerin yarattığı bir olay değildir. Haklı olmasaydık bunca yoldaş kopmazdı yanılgısından kendimizi kurtaralım. Ve bilelim ki, güvenin zedelenmiş olması bizi haklı çıkarmaz. Bizler yaşanan süreçlerin dışında değildik.

Yoldaşça güvenin yıpranmasında *İşçinin Sesi*'nin sorumluluğu büyüktür. Ama zorunlu olanı, kaçınılmaz olanı görmek, anlamak gerekir. Teori ile hayatın çelişmesi zaman zaman böylesi örnekler verir. Olması gerekeni görüp söylemek, ama hayatın gerçeğine boyun eğmek.

Öte yandan bir de Avrupa koşulları buna eklenince dengeli yürüyebilmek gittikçe zorlaşır. Kanımca, *İşçinin Sesi* doğru olanı görmüş, söylemiş. Ne var ki, Avrupa'daki gelişmesini sürdürürken kendini hatalardan tamamiyle sakınamamıştır. Açıktır ki bu hatalar esas olarak örgütlenme hatalarıdır ve değiştirilemez, düzeltilemez cinsten değildir.

Ayrıca *İşçinin Sesi*'nin Mannheim olayında kesin bir yanlışa düştüğünü burada belirtmek gerekir. Mannheim olayı, demokratik yöntemden uzak, üzerinde durulması gereken önemli bir yanlıştır. Türkiye sol hareketinde örneklerine sık sık rastladığımız bu tür yöntemler, komünistlerin uzak durması ve karşı çıkması gereken yöntemlerdir. Bu konuda örnek tutum komünistlerin tutumudur, öyle kalmalıdır.

Olayın gerekçeleri, motifleri ne olursa olsun, tutum yanlıştır. Ardından gelişen olumsuzluklar ve hatta kimi tutumların polisle işbirliği gibi karanlık yanlarının bulunması, *İşçinin Sesi*'ne kendi hatasını atlama hakkını yine de tanımaz. Olayı bütün yönleriyle doğru değerlendirip, yanlış olanı açıkça sergilemek yerine, susmak doğru tutum değildir.

Sonuç

Yoldaşlar, *Kurtuluş Yolu*'nu değerlendirirken yalnızca belli bir dönemi değil, yaşanan süreci bir bütün olarak şekillendiren önemli noktalar üzerinde durmaya çalıştım. Gelinen aşamada böyle bir değerlendirme zorunludur. Dünü bitmiş, kapanmış bir yaprak olarak değil, bugüne ışık tutması açısından ele almak, doğru bir çıkış yolu bulabilmek için tekrar tekrar irdelemek gerekir.

Kişisel hırslardan, öznel niyet ve hesaplardan soyunmuş objektif bir değerlendirme yapabildiğimiz ölçüde, *İşçinin Sesi*'nin genel olarak haklı ve doğru bir konumda olduğunu görürüz. Yanılgıları, yanlışları vardır. Aceleci ve sekter kimi tutumlarından da söz edebiliriz. Ama bunlar, onun haklılığını ortadan kaldırmaz.

Muhalefetin tutumu ise, hiçbir haklı gerekçeye dayanmıyordu. Bu tutumun beslenip gelişmesinin de parti yaşamının, örgütlenmedeki olumsuzlukların mutlaka rolü vardır. Ama bunlar muhalefeti yine de aklamaz. Haklı çıkarmaz.

İşçinin Sesi'nden kopmuş, komünistlerin birliğini, gerçek bir komünist partisi yaratmaya taraf olan bizlerin bütün bunları tartışıp kabullenmesi kolay değildir. Gelgelelim bu hedeflere gerçekten inananlar açısından *İşçinin Sesi* gibi geneliyle doğru, komünist bir platformdan uzak durarak tutarlı olunamaz. Türkiyeli komünistlerin uzun bir kavgadan sonra yaratabildiği en gelişkin platform budur. Beğensek de beğenmesek de bizim gerçeğimiz budur. Bu platformu daha da geliştirerek, yükseltmek yine komünistlerin doğru tutumuna bağlıdır. Ve bunun yolu da hiç kimseye kapalı değildir.

Dünkü kavgamızın sonuçları, bu gerçeği tam kavramadığımızı gösterir. Geçirdiğimiz bunca deney bu gerçeği hâlâ kafamıza çakmamışsa heyhat... Artık ne söylense boşunadır. Artık tam bir labirente dönmüşüzdür.

Şimdi bir yol ayrımındayız ve tek doğru çıkış yolu vardır. Komünist platform etrafında yeniden birleşmek. Ya kolay olmasa da bu yolu seçeceğiz, ya da kaybolup gideceğiz. Bugünün gerçeği budur. Sorun kolay olanı değil, doğru olanı seçebilmektir.

Ne yazık ki, kimi yoldaşlar yanlış yolda yürümeyi yeni motifler öne sürerek ısrarla savunuyorlar. Son yaptığımız Örgütlenme Komitesi toplantısında iki görüş ortaya çıktı. Bu aşamada bu iki görüşü açıklamak gerekli ve kaçınılmaz oluyor.

Birinci görüş (benim savunduğum görüş) şöyle özetlenebilir: Komünist partisi, komünistlerin birliği, Türkiye örgütlenmesi, ideolojik-teorik konular, yurt dışı örgütlenmesi, kadro ve önderlik konularında hiçbir ciddi adımın atılamadığı ve dolayısıyla erime, dağılma sürecine girildiği. Bu aşamada *Kurtuluş Yolu*'nun geleceğini belirleyen bir genel toplantının zorunlu olduğu noktasındaydı.

Ayrıca bu toplantıda, durumumuzu yeniden değerlendirerek *İşçinin Sesi*'ne katılmanın ve bu platform etrafında tekrar birleşmenin en doğru çözüm olacağını belirttim.

İkinci görüş ise (Vural yoldaşın savunduğu görüş) şöyle özetlenebilir: *İşçinin Sesi*'ne tepkimiz çok haklı bir tepkiydi. Biz bu kavgayı bu şekilde yürütmeye kararlı olmalıyız. *Kurtuluş Yolu*'nu bir gazete olarak çıkartmaktan yanayım. Örgütlenmeyi buna uygun bir hale getirmek lazım. Yeni bir düzenleme ile yayıncılık yapabiliriz. Örgütlenme Komiteşi'ni oluşturmakla hata yaptık. İnsanların kafasına yüksek beklentiler soktuk. Bu örgüttür deyip kendimizi ve insanları kandırırsak bu iş yürümez. Bu işi yayıncılık düzeyinde yürütemezsek komünistliği bırakırız, vb. noktalar üzereineydi. Yani açıkça dergiciliği savunmuştu.

Dergicilik, yayıncılık her ne ise. Bunca olup bitenden, yıkılıp dökülenden sonra...

Amaçlar, ilkeler ve bunca sözlerden sonra...

Parti, devrim, sosyalizm üstüne söylediklerimizin mürekkebi kurumamışken dergicilik önermek tutarlılık değildir. Amaçtan sapmaktır. Ve her açıdan geri bir adımdır.

Devrimden, devrimin yolundan sapmanın, kendini söylevle sınırlamanın bilinen, eski yolu değil de nedir bu? Bugün komünistlerin kendini sözle sınırlaması, eylemsizliği seçmesi affedilmez bir hata olur. Bizi bekleyen görevlere sırtımızı çevirmeden bu yolda yürünemez.

Yoldaşlar, herkes istediği yolu seçmekte özgürdür. Bugün önemli bir karar aşamasındayız. Ya devrimin çetin yolundan yürüyecek, bize yakışanı seçeceğiz. Ya da kendimizi görkemli ama kof lafların ardına gizleyerek kaybolup gideceğiz. Evet... Karar sizin!

Devrim için savaşmayana komünist denmez!

28.12.1985

Fırat Özgür

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

5(1). Kongre'nin yolundan komünist partisiyle silahlan!
Yıl:11, Sayı:299, 3 Şubat 1986

Haydi fabrikalarda, gecekondu semtlerinde, grevlerde, yürüyüşlerde buluşalım.

KALABALIKLAR BÜYÜYOR

Bir süre önce R. Ecevit Mersin'e gittiğinde kendisini karşılayan kalabalık karşısında "hayretler" içinde kalmıştı. Geçenlerde de MDP Genel Başkanı yapacağı konuşmayı dinlemek için sokakta toplanan kalabalık karşısında "hayretler" içinde kaldı. Hayretler içinde kalan kalana!

Gerçekte hiç hayret edilecek birşey yok. Artık Türkiye'de kalabalıklar kolayca toplanıyor ve hızla büyüyor. Bu eğilim zaten epey zamandır vardı ama son sıralarda önemli bir sıçrama geçirdi. Burjuvazi de bunları görüyor ve gördüğü için açıkça tartışmıyor, sözde "hayretlere düşüyor"!

Son ayların öne çıkan tartışma konularından "politizasyon-depolitizasyon" gerçekte şifreli tartışıldı. Görünüşte, başlangıç noktası politizasyonun düşük olduğu fikriydi. Kimisi yükseltilmesine izin verilmemeli, kimisi yükseltilmezse patlar, kimisi de aşırı olmamak, kararında bırakılmak kaydıyla yükseltilmeli dedi. Bu arada "kahraman" Cindoruk şehir şehir dolaştı, halkı politikaya "katılmaya" çağırdı. DSP ise "tabandan" kurularak aynı jesti yaptı.

Bütün bunlar işin örtüsü, şifresidir. Gerçekte Türkiye'de politizasyon yüksekti ve hızla yükseliyordu. Politizasyonu düşük göstermek, "yükseltmek için öne atılıyormuşçasına" davranmak vb. buna karşı uygulanan taktiklerin bir parçasıydı. Kalabalıklara hayret ettiklerini söyleyenler, Türkiye'deki toplumsal-siyasal bir eğilimi, kendi partilerinin güçlenmesi gibi yansıtmak için böyle diyorlar.

Türkiye'de halk çoktandır politizedir. Hem de öyle ki, varolan çeşit çeşit yasal partinin hiçbiri, halkın politizasyon düzeyine erişememekte, hepsi onun çok gerisine düşmektedir. Bu nedenle de siyasette boşluk doğmakta, yasal çerçeve her geçen gün dar kalmaktadır. Yasal sosyalist parti fikrinin, TKP'nin yasallığının ikide bir konu edilmesi hep bu dar gelen çerçeveyi patlatmadan genişletme ya da en azından bu doğrultuda bir beklenti yaratarak zaman kazanma çabalarının bir parçasıdır. Ancak yaşam çok hızlı ilerliyor. Burjuva siyasal güçlerin hiçbir çabası tek başına yeterli olmuyor. bu nedenle burjuvazi her türlü yolu deniyor.

Türkiye'de politik yaşam pazar yerine döndü. Pazarcılar çeşit çeşit mallar satmaya çalışıyorlar. Koca bir kalabalık pazarda dolaşıyor ama satılan malları beğenmiyor ve satın almıyor. Bunun üzerine mallar daha da çeşitleniyor, satıcılar daha da çok bağırmaya başlıyor, müşteri toplamak için daha "yaratıcı" numaralar bulunuyor. Ama kalabalık yine de satın almıyor, bambaşka bir kalite arıyor.

Gerçekten de son zamanlarda her yol canhıraş bir biçimde deneniyor, zorlanıyor. Demirel ve Cindoruk, "demokrasi" sergisini ilk açan işportacılar arasındaydılar. Zaman ilerledikçe DSP de "halkçılık ve tabancılık" sergisiyle katıldı. Derken "ulusal ve milli uzlaşma" sergisi kotarıldı. Sağ-sol arasındaki uçurum kapandı diye bunu alkışlayanlar, bunun tutmadığını görünce hayır uçurum kapanmaz diye karşı çıkanlar, parlamentonun saygınlığını arttırmayı savunanlar, yok kardeşim arttırılamaz, bari "parlamento dışı"lık edebiyatı yapalım diyenler... Perinçekler, Aybarlar... Neredeyse Atatürk'ün torunları, yine sahte komünist partisi kuracaklar. Onu da kuramıyorlar, zaten olanca kuyrukçuluğuyla resmi TKP var!

Bu arada faşizm yeniden öne sürülmeye çalışılıyor. *Düşünce*'den *Milliyet*'e. Eğitim Bakanlığı'nın "milli" ders kitaplarından, *Nokta*'dan *Yeni Gündem*'e kadar çeşitli odaklar MÇP'lerin, Türkeşlerin, Agah Oktayların dolaylı-dolaysız propagandasına şu ya da bu ölçüde katkıda bulunuyor. Yalnız faşizm mi? Aynı zamanda "anti-faşizm" de piyasada. İşkence tartışmaları giderek geniş ve ilginç boyutlar alıyor. Avukat ile birlikte sorgu fikri "öneri" olarak ortaya atılmıştı ama zaten yasalarda varmış! İşkence olayları çorap söküğü gibi ortaya dökülürken, iş giderek Arjantin usulü "hesap sorma" taktiklerine doğru ilerliyor.

Öte yandan İslamiyet ve laiklik üzerine de çeşitli hesaplar yapılıyor. Dine küfür edenleri cezalandırma yasası çıkarılıyor, Kürdistan'da *Kuran* ayetleri "bildiri" diye havadan dağıtılıyor, kendini tasavvufa vermiş eski dansözlerin yaşamları yayınlanıyor. Bunlar yapılırken, aynı zamanda başörtüler, tarikatlar, kız-erkek karışık okullar gibi konular da öteki uçtan pazara sürülüyor.

Pazara ilişkin birkaç nokta daha:

Bir kez bu pazarda satılan mallarla, Türkiye burjuvazisinin emperyalistleşmek için yoğun çabaları arasında yakın bağ vardır. Her mal aynı zamanda bir tarafa göz kırpıyor. Örneğin müstehcen yayınlar tartışmasının Türkiye-İran-Pakistan'ın ortak atacağı İslam uydusunun reklamı olduğu ortaya çıktı.

İkincisi, uzlaşma-uzlaşmama, faşizm-anti-faşizm, İslamiyet-laiklik gibi her türlü malın satıldığı bu çelişkiler diyarı pazarda artık kişilerin de bir gün öyle bir gün böyle diyerek çelişkiye düşmeleri olağan bir manzara oldu. Bundan iki-üç hafta önce Nazlı Ilıcak'ın kendisi "anayasa krizi" olduğunu söylüyordu, şimdi "milli uzlaşma"ya "karşı" konuşurken, bunun anayasa krizi "doğurabileceğini" ileri sürüyor.

Anayasa krizi zaten var. Krize, kendisi kriz içinde olan Türk-İş yönetimi de bulaştı. 22 Şubat'taki mitingden önce tabanın tansiyonunu düşürme çabası içinde Şevket Yılmaz kapı kapı dolaştı. Anayasanın ve yasaların değişmesini istedi. Ama tansiyonu düşüremediği gibi Türk-İş içindeki eleştiriler daha da yükselince bu kez küstü ve "ben iyilik yapıyorum ama hep kötülük buluyorum" diye ağlaştı. (*Tercüman*, 22 Ocak 1986)

Türkiye'nin emekçi insanı acıklı durumları mizah diliyle anlatmaya başladığı zaman, gerçekten de bu, yalnız Şevket Yılmaz için değil, tüm burjuvazi için bulacağı "kötülükler"in eşikte olduğunun şaşmaz bir göstergesidir. Fındıkzade Çukurbostan'da gecekonduları yıkılanlar gece gündüz direndiler ve şöyle dediler: "Özal Amerika'ya gidip gözlerini açtırdı ama tam açtıramamış, iyi açtırsın. Bir daha gitsin doktora, gözüyle beraber kulaklarını da açtırsın."

Bizim daha iyi bir önerimiz var: Özal ve tüm onun gibi, dam, ekmek ve emek hırsızlarını Amerika'ya temelli yollasak!

Bu hiç boş bir hayal değildir. Haydi fabrikalarda, gecekondu semtlerinde, grevlerde, yürüyüşlerde buluşalım! Savaşalım! Gelecek onun için savaşanlarındır!

Cemile Çakmak

Türkiye basını Alman dazlaklar dövülsün diyor.

Türk dazlaklar da dövülsün

Hamburg ve Frankfurt'ta dazlaklar karşılarında devrimcileri buldular. Frankfurt'ta Uluslararası Gençler Birliği ırkçıların saldırısına uğradı.

Son haftalarda Almanya'da "dazlak kafalı" (skinhead) diye anılan bir gurubun yabancı işçilere karşı giriştiği saldırılar, önemli boyutlara ulaştı. Yabancı işçiler içinde büyük bir orana sahip olan Türkiyeli işçiler bu saldırıların baş hedefi durumuna geldi.

Irkçılığa karşı ve demokratik bir ülke olmakla övünen Almanya için, özellikle son birkaç yıldır Türkiyeli işçilerin artan nüfusu önemli bir sorun oluşturmuştur. Almanya, genel olarak yabancı işçi sorununu entegrasyon politikasıyla çözmek istiyor. Ama ülkesinde bulunan tüm Türkiyelilerin "entegre olmasını" da istemiyor. Bu doğrultuda birçok dönüşü "teşvik" önlemleri alınmıştı. Şimdi de orada burada Türkiyeli işçilere saldırarak, terör yaratmaya çabalayan bir takım gurupların saldırıları, Almanya'nın işine gelecek olan "elemeye" dolaylı olarak hizmet ediyor: Gözü korkan Türkiyeliler döner, kalanlar Alman toplumuna uyar, uymak zorunda kalır mesajı verilmiş oluyor. Böylece Almanya'nın "demokratikliği" açığa çıkıyor.

Yıllardır yabancı ülkelerde çalışan Türkiyeli yurttaşlarını bir döviz makinası gibi görmekten öteye hiçbir şey yapmamış olan Türkiye burjuvazisi ise bu durum karşısında yine "keskin ve öfkeli"(!) bir tutum aldı. Yaklaşık bir aydır ardarda manşetlerden inmeyen "dazlaklar konusu"nda verilen mesaj dazlakların görüldüğü yerde dövülmesiydi. Böylece basın, ulusçu duyguları kışkırtmaya, sorunu "Türklük gururu" biçimine sokmaya, Almanya'daki Türkiyeliler arasında Türk dazlakları öne çıkarmaya çalıştı.

Dazlakların saldırılarına karşı Almanya'da Türkiyelilerin yaptıkları birkaç saldırı eylemi Türkiye basınında "memnunlukla" karşılandı. "Türklerin üstün"(!) olduğu görüşünden hareketle, ırkçı Almanların saldırılarına karşı, "bizimkilerin Türklüğe yaraşır davrandıkları", "onurlarını çiğnetmedikleri", "uluslarının alnını açık tuttukları" vb. yazıldı, çizildi.

Almanya'da dazlakların dövülmesini övenler, Türkiye'de de benzeri akımların militanları bulunduğu konusuna hiç değinmediler. Sanki hiç ilgisiz iki konuymuşçasına sorunu Alman dazlaklarıyla sınırlı tuttular. Oysa Türkiye'de hem de yönetim kademelerinde bol "dazlak" vardır. Dazlaklar dövülecekse yalnızca Alman dazlakları değil, Türk dazlakları da dövülmelidir.

Türkiye basını, Almanya'daki Türkiyelileri şövenist, kendisi dazlak bir temelde Alman dazlaklara karşı kışkırtarak, Türkiyeliler arasında ırkçı-faşist örgütlenmeler yaratmak istiyor. Böylece hem Türkiye bilincini taze tutarak bol Mark gönderilmesini garantilemeye hem de Almanya'daki Türkiyelilerin devrimci örgütlenmesini engellemeye çalışıyor.

Almanya'daki Türkiyeli devrimciler, Alman dazlaklarının Türkiye'nin dazlak burjuvazisiyle aynı olduğunu sergileyerek, onların yanında Türk ırkçı faşistlerini de hedefleyerek, Alman ilerici, demokratlarıyla, halkıyla birlikte bu konuda örgütlü, yığınsal ve militan bir savaşım yükseltmelidirler.

Nitekim Hamburg ve Frankfurt'ta bu yapılmaya başlandı. Bunun üzerine Frankfurt'ta Uluslararası Gençler Birliği, hangi ulustan — Alman mı, Türk mü — olduğu henüz bilinmeyen ırkçıların silahlı saldırısına uğradı.